

DIPLOMADOLGOZAT

Czira Gábor

Vidékfejlesztési agrármérnök MSC

2024



MAGYAR AGRÁR - ÉS ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM
SZENT ISTVÁN CAMPUS
VIDÉKFEJLESZTÉS ÉS FENNTARTHATÓ GAZDASÁG INTÉZET
VIDÉKFEJLESZTÉSI AGRÁRMÉRNÖK MSC SZAK

**A VIDÉKI TURIZMUS SZEREPÉNEK MEGÍTÉLÉSE A VIDÉK
FEJLŐDÉSÉBEN**

Belső konzulens:

Paraszt Márta

Tanársegéd

Belső konzulens intézete:

Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet

Készítette: Czira Gábor

Szarvas

2024

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	3
2. Szakirodalmi áttekintés.....	5
2.1 A vidékfejlesztés fogalma és jelentősége.....	5
2.2 A vidékfejlesztés jelentősége az Európai Unióban.....	6
2.2.1 A vidékfejlesztés eszközrendszere.....	6
2.3 A vidékfejlesztés hazánkban.....	7
2.4 A turizmus fogalma és jelentősége.....	8
2.5 A turizmus világviszonylatban.....	9
2.6 A turizmus Európában.....	10
2.7 A turizmus hazai alakulása.....	11
2.7. Vidéki turizmus.....	12
2.7.1 A falusi szálláshelyek szerepe a hazai turizmusban.....	13
2.7.2 A falusi turizmus vonzerője.....	15
2.8 A fenntarthatóság elve.....	16
2.9 A vadászturizmus Magyarországon.....	16
2.10 Horgászturizmus.....	17
2.11 Természetvédelmi értékekhez kapcsolódó turisztika.....	18
3. Anyag és módszer.....	20
4. Eredmények és értékelésük.....	22
4.1 Kérdőív.....	22
4.2 Mélyinterjú.....	51
5. Következtetések és javaslatok.....	57
6. Összefoglalás.....	60
Irodalomjegyzék.....	62
Ábrák és táblázatok jegyzéke.....	65
Mellékletek.....	66
1. Kérdőív.....	66
2. Mélyinterjú.....	71

1. Bevezetés

Dolgozatomat a vidékfejlesztés témakörében, azon is belül pedig a vidéki turizmus vidékfejlesztésben betöltött jelentőségéről készítem el. A vidéki turizmus az idegenforgalom egy olyan meghatározott része, amely a kínált lehetőségek következtében jelentős szerepet tölt be a vidékfejlesztésben. A vidékhez kapcsolódó turisztikai szolgáltatások a környezettel vannak szoros kapcsolatban, ezért jellemzően a helyi adottságokhoz és lehetőségekhez köthetők. A vidék kínálta kikapcsolódási lehetőségekből nem csak egy helyi szolgáltató tud profitálni, hanem a környékben található vendéglátó egységek, rekreációs létesítmények, valamint turisztikai látványosságok is kivehetik a részüket a vendégek által termelt jövedelemből a kapcsolt szolgáltatások révén.

A hazai vidéki turisztikai szolgáltatások igen sokrétűek lehetnek. A falusi turizmus, a horgász és vadászturizmus, a természeti értékek kínálta látnivalók és kirándulási lehetőségek mind az aktív, mind pedig a passzív kikapcsolódásra vágyóknak egyaránt tudnak programokat biztosítani. Ezzel pedig a vidékfejlesztésből élők bevételeit gyarapítják, hozzájárulva az adott helyszín fejlődéséhez, illetve elősegítik a fenntartható fejlődést is.

Érzékeltetve a téma jelentőségét, szemléletes adat, hogy csak a Magyarországra érkező külföldi vendégvadászok száma közel 25 ezer főre tehető, az ebből befolyó éves bevételek jelentősen meghaladják a hazai vadászoktól származó bevételeket. A külföldi és belföldi bérvadászlat együttesen óriási bevételekhez juttatja az ágazatot, közvetve pedig az államot is.

Jelentős árbevételek képződnek az ország ismertebb horgász és vadászterületein, valamint a természeti látványosságok környezetében az idegenforgalom révén. A szolgáltatások széles kínálata, az előnyös földrajzi adottság, a hegyvidéki környezet varázsa önmagában is vonzó tényező. Az eredményes sportolási lehetőségeket a különböző tájegységek által kínált számos turisztikai, idegenforgalmi és kulturális élmény fokozhatja, melyekből a vendég érdeklődésének megfelelően meríthet.

Általános vallott megállapítás az, hogy a mezőgazdasági termelésben nem hasznosítható területeken a vidéki turizmus jelentős bevételi forrásokat jelenthet. Például a horgászathoz és vadásztatáshoz kapcsolódó szolgáltatások (szállás, ellátás) folyamatosan fejlődnek, de további fejlesztést kívánnak. Elengedhetetlen a megfelelő infrastruktúra

biztosítása a szolgáltatások minőségi szinten történő fenntartásához, valamint az elégedett vendégek eléréséhez, ami csak az igényeik kielégítésével biztosítható.

Össességében a turisztikai ágazatban az elmúlt néhány évtizedben folyamatosan nőttek a bevételek és kiadások, az ágazat egésze évről-évre mintegy 11-15% nyereséget volt képes kitermelni. Kiaknázatlan lehetőségek még mindig akadnak, és az állam számára hatalmas bevételi források állhatnak rendelkezésre, ha a vidékfejlesztés turisztikai hasznosítását megfelelő módon fejleszti és támogatja

2. Szakirodalmi áttekintés

2.1 A vidékfejlesztés fogalma és jelentősége

Az Európai Unió (EU) által elfogadott definíció szerint a 100 fő/ négyzetkilométer alatti népsűrűségű területek vidéki térségeknek számítanak, és az ott élő emberek döntő többsége mezőgazdasági, vad vagy halgazdálkodási, esetleg erdészeti tevékenységet folytat és ebből él meg. Az EU tagállamainak összes lakosságát tekintve közel 60 százalékuk ilyen területeken él, amelyek az unió összes területének közel 92%-át teszik ki (European Commission, 2024).

A vidékfejlesztés magába foglalja az adott területen megvalósított mezőgazdasági, és esetleges ipari tevékenységeket, valamint a vidéki turizmusból megélő különböző vállalkozásokat, a terület és településfejlesztés megvalósulására irányuló törekvéseikkel egyetemben. Azt a célt szolgálja, hogy helyben tudja tartani az ott élő lakosságot, azok ne vándoroljanak el a nagyvárosokba (Kun – Rév, 2012)

Megfelelő élet és munka körülményeket tudjanak maguknak találni az által, hogy a rendelkezésre álló természeti és helyi erőforrások felhasználásával megfelelő, és az általuk elvárt módon tudják megteremteni a megélhetésüket. Ennek egyik legfontosabb eszközszerrendszere vidéki vállalkozások fejlesztése különböző támogatások és pályázatok segítségével, illetve a mezőgazdasági tevékenység lehetőségeinek mind nagyobb mértékű kihasználása (Lukács, 2004).

Mindezt úgy kívánja megvalósítani, hogy közben megóvja a különböző természeti, és a térségre jellemző kulturális és építészeti értékeket, emellett a vidéki turizmus révén lehetőséget biztosít a más területeken, városokban, esetleg országokban élő embereknek arra, hogy az adott vidék által kínált lehetőségek kihasználásával megfelelő módon tudjanak pihenni és kikapcsolódni, megismerve közben a tájegység jellemzőit, kultúráját, gasztronómiáját (Lukács, 2004).

Az idelátogatók a pihenésük idején az általuk elköltött pénzzel hozzájárulnak a helyi települések és a vállalkozások bevételeinek növeléséhez, ezáltal az adott térség fejlődéséhez.

2.2 A vidékfejlesztés jelentősége az Európai Unióban

„Az agrár-vidékfejlesztés a vidékfejlesztés komplex feladatkörének az a részterülete, mely szorosan kapcsolódik a mezőgazdasághoz (beleértve az erdő- és vadgazdálkodást, továbbá a halászatot is), az élelmiszer-feldolgozáshoz és a mezőgazdasággal foglalkozó népességhez. Magába foglalja mindazokat a támogatható tevékenységeket, melyeket a vidékfejlesztéssel kapcsolatos hatályos EU joganyag (a Közös Agrárpolitika II. pillére) tartalmaz” (Dorgai, 2010).

A vidék fejlesztése a Közös Agrárpolitika (KAP) második pillérévé vált. Mindemellett azonban a vidékfejlesztés irányultsága csak a mezőgazdasággal, az erdő- és vadgazdálkodással, halászattal, élelmiszer-feldolgozással foglalkozó, vagy ahhoz szorosan köthető tevékenységekkel foglalkozó népességre irányul (Boros et al, 2010).

A vidékfejlesztés, mint tevékenység, számos szakmai képviselőjét kezdte el foglalkoztatni, természetesen a saját szakmai ténykedésén keresztül. Nem csak az agrárium, hanem a vele összefüggésbe hozható mindenféle terület érintett benne. Kapcsolódik hozzá a környezetvédelem, természet és tájvédelem, az energia előállító ipar minden területe, a bányászat, a turizmus, a vendéglátás, az infrastrukturális szolgáltatások kiépítésével foglalkozó szakmák (Kerek – Marselek, 2009), de még számos területet felsorolhatnánk.

A vidékfejlesztés kulcsfontosságú tevékenység nem csak a vidéki lakosság, hanem a mezőgazdaság, és a társadalom egésze számára is. A vidék összetettsége, sokszínűsége – különösen pedig a mindenkori vidéki folyamatok eredményezte új helyzetek – azt teszik szükségessé, hogy a vidékfejlesztésben dolgozók folyamatosan képezzék magukat, és az egyedileg kialakuló helyzeteket önállóan is képesek legyenek kezelni, egyetértésben a törvényi szabályozással, és a rendelkezésekre álló forrásokkal (Dorgai, 2010).

2.2.1 A vidékfejlesztés eszközzrendszere

A vidékfejlesztés eszközei nagyban hozzájárulnak a folyamat sikeres kivitelezéséhez. A vidékfejlesztés céljainak megvalósításában kiemelt szerepe van a megfelelő pénzügyi

eszközök (pl. támogatások, fejlesztési és beruházási hitelek) biztosításának és a vidékfejlesztést segítő, ösztönző szabályozási környezet kialakításának (Kerek – Marselek, 2009).

A vidékstratégiai célok megvalósításához az agrár és vidékfejlesztést, környezet, természetvédelmet és vízügyet szolgáló nemzetközi, uniós és a nemzeti költségvetésben biztosított hazai pénzügyi eszközrendszer összehangolt, a vidékstratégiában megfogalmazott szakmai célrendszer megvalósulását segítő működése szükséges (Dorgai, 2010).

2.3 A vidékfejlesztés hazánkban

A vidék fejlesztését célzó pályázatok már sok éve lehetőséget biztosítanak azon vidéki elmaradottak térségben, illetve tájegységekben élők számára, akik kis létszámú vendégnek, családoknak szeretnének szálláshelyet biztosítani a lakókörnyezetükben, és szeretnének bemutatni az adott tájegység és vidék szépségét, hagyományait és kultúráját (Dávid et al, 2007).

Lényeges a szempont az is, hogy a vidék elnéptelenedése, az urbanizáció jellemző folyamat, amely a kistelepülések fennmaradását nehezíti. Falusi szálláshely létrehozásával az adott településen munkahelyeket hoznak létre, és a családok a saját megélhetésüket tudják biztosítani egy vendégház működtetésével. Horgász és vadászturizmussal területi adottságokat lehet nagyszerűen kiaknázni, nem is beszélve az ehhez kapcsolódó szolgáltatások jelentette bevételi forrásokról (Bainé, 2003).

Egyre többen fedezik fel a vidék sokszínűségét, kultúráját, és nagyon sokan vannak, akik kifejezetten a gasztronómiai élmények miatt látogatnak el az ország különböző tájegységeire. Ahhoz, hogy ezt a turisztikai célcsoportot meg tudják célozni és megfelelő körülmények között, az elvárt minőségi szolgáltatásokat tudják biztosítani számukra, mindenképpen nagy segítséget jelent az erre irányuló pályázati források kiaknázásának lehetősége (Fehér-Kóródi, 2008).

A vidékfejlesztést politikai vonatkozásában vizsgálva alapvetően az Európai Unió közös agrárpolitikájának, a KAP-nak a második pillérére épült 2020-ig, melynek következtében a megszerzett tapasztalatok birtokában átalakították némely tekintetben az erre a vonatkozó uniós szabályozást. Az átalakítási részeként újabb pillért hoztak létre, melynek értelmében a vidéket nagyobb mértékben támogatni, mégpedig a korábbi évek

mezőgazdasági programjával szemben nagyobb hangsúlyt kapott az agrárium (Európai Parlament, 2022).

A kibővített támogatási lehetőségek, és az erre a területre vonatkozó pályázati kiírások erősegtették a hazai mezőgazdaság és élelmiszeripar nagyobb mértékű fejlődését. Ehhez jött még hozzá az, hogy a magyar állam döntése alapján az agráriumban az Eu-ból érkező forrásokat 80 százalék hazai támogatással egészítették ki, ami egyedülálló lépés volt. A 2021 és 2027 közötti EU-s költségvetési ciklusban mintegy háromszorosa kerül a korábbi forrásoknak a mezőgazdasági tevékenységeknek a finanszírozására, és több mint 4265 milliárd Ft áll rendelkezésre erre a célra. Szintén, és talán fajsúlyosabb lépés a vidékfejlesztés támogatására az, hogy csak tisztán Magyarország költségvetéséből finanszírozva létrehozták a Magyar Falu programot. Ennek keretében 2018 és 2022 között megközelítőleg ezer milliárd forint állt rendelkezésére a falvaknak különböző pályázati lehetőségek igénybevételére annak érdekében, hogy különböző fejlesztéseket tudjanak véghez vinni. Az 5000 fő alatti lakosú települések mintegy 98 százalékban sikeres pályázatot tudtak különböző jogcímeneken benyújtani. Mind a megvalósításában, mind pedig a kivitelezésben, a működtetéshez szükséges folyamatos szakmai és tanácsadói támogatással segítették annak megvalósulását (Mádi, 2022).

A pályázati lehetőségek részét képezték az önkormányzati ingatlanok felújítása, a közösségi létesítmények fejlesztése, játszóterek kialakítása, valamint a falusi csok is. Ez, mint az intézkedés legnépszerűbb eleme mintegy 29 ezer pályázati kérelmet eredményezett, és közel 157 milliárd forint támogatási összeget jelentett. Emellett külön pályázat segítette elő a vidéki települések úthálózatának megújítását, melynek keretében közel 3000 kilométernyi hosszban végeztek út felújításokat. Ez megkönnyítette mind a vidéken élők munkába járását, mind pedig a mezőgazdasági tevékenységek kivitelezését (Mádi, 2022).

A vidékfejlesztési politika részeként meghirdették unió által biztosított források keretein belül a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Programot (GINOP), amely többek között a vidéki mikrovállalkozások fejlesztését célozta meg. Az 5. pillérben a falusi civil alaphoz kapcsolódóan különböző civil mozgalmak és egyesületek kezdeményezéseit támogatta, elősegítve ezzel a közösség fejlődését és a lakosság helyben tartását (Kovács, 2021).

2.4 A turizmus fogalma és jelentősége

A turizmus nemzetgazdaságoknak az egyik legjelentősegteljesebb ágazata, amely jelentős bevételi forrás országon belül élők számára. A turizmus definíciója alapján azt a fogalmat határolja be, hogy az emberek a megszokott életvitelüktől eltérő, különböző célokból megvalósított helyváltoztatást végeznek, tekintet nélkül annak időtartamára vagy az utazási célokra. Ugyanakkor a definíció magába foglalja azt is, hogy az ehhez szükséges igények kielégítésére létrejött szervezeti feltételek megvalósulnak különböző, erre szakosodott szolgáltatók által (Michalkó, 2012).

A turisztikai tevékenysége megvalósulása során az utazók, szolgáltatásokat igénybe vevők a mindennapi, megszokott környezetüktől eltávolodva kapcsolódnak ki, és emellett olyan egyéb szórakozási és pihenési lehetőségeket is ki tudnak használni, amelyeket lakókörnyezetükben nem találnak meg, vagy kifejezetten egy adott hely specialitása (http1).

2.5 A turizmus világviszonylatban

A turizmus egy folyamatosan fejlődő ágazat, mert nagyjából egyötödét adja a világ GDP-nek, és körülbelül 250 millió ember számára biztosít ez a szektor megélhetést és munkahelyet. Tendenciális változások is megfigyelhetők. Amíg az európai turisztika jelentősége még mindig óriási, de folyamatosan lefelé ível, addig ezzel párhuzamosan az érdeklődés az ázsiai és óceániai térség turisztikai lehetőségei felé egyre nagyobb mértékben nő. Ha világviszonylatban vizsgáljuk a különböző turisztikai utakat, akkor körülbelül 90%-át teszi ki az összesnek a belföldi utazások, és a fennmaradó fedi csak le a külföldi utazásokat (http2).

A turizmus mindig is húzóágazata volt a különböző gazdaságoknak. Ennek a legnagyobb ott a jelentősége, ahol valamilyen természeti adottság, helyi nevezetesség vagy különböző rendezvények, fesztiválok lehetővé teszik azt, hogy a turisták számára vonzó legyen az adott terület. Lényeges, hogy ennek következtében az emberek hajlandók

legyenek elutazni oda, és pihenés, kikapcsolódás céljából az adott helyen költsék el az erre fordított jövedelmeiket. Míg korábban a turizmusban csak egy-egy sajnálatos természeti katasztrófa, vagy pedig adott területen folyó háború vagy rendbontások befolyásolták a terület látogatottságát, addig a közelmúltban a legfőbb befolyásoló tényező a koronavírus járvány lett (Könyves et al, 2009).

Számtalan olyan nemzetközi hálózat után épült ki, amelyek a világ minden országában ugyanazt a szolgáltatást nyújtják hasonló minőségben és áron. Ezek tekintetében egyrészt a megszokotthoz ragaszkodó személyek távoli helyszíneken is ugyanahhoz az áruhoz, termékhez és minőséghez juthatnak hozzá elvárásaik szerint, mint azt a lakóhelyükön megszokhatták, másrészt pedig a hagyományos tradicionális termékek és szolgáltatások is felértékelődnek ennek kapcsán. A turisták ezáltal egyaránt megtalálják számításukat, ha különlegességekre, a megszokottól eltérőre vágnak is (Michalkó, 2012).

A demográfiai változások, vagyis az idősebb korosztály utazási hajlandóságának növekedése változásokat eredményezett a kínált szolgáltatások tekintetében. A hagyományosan családi körben megvalósuló utazások mellett egyre jellemzők a baráti társaságokkal eltöltött pihenések is, ahová a becsatlakozó idősebb személyek olyan eltérő igényeket hoznak magukkal, amelynek kielégítése a szolgáltatási szektor újabb feladatai közé tartozik. Vagyis a nyugdíjasok által igénybe venni kívánt programok eltérő jellegűek, mint az aktív pihenést sokkal jobban preferáló fiatalabb korosztályoké (http3).

Ez azt fogja eredményezni, hogy olyan minőségi elvárások alakulnak ki bennük, amelyek megvalósítása folyamatos fejlesztést kíván a szolgáltatók részéről. Mindenképpen fontos szempont az utazások tekintetében az is, hogy a kiválasztott úticél biztonságos legyen, és a kikapcsolódás eltöltése olyan körülmények között történjen, ahol a közönség biztonsága és testi épsége semmilyen módon nem kerül veszélybe. Sajnos a terrorizmus egy olyan, már köztudatba beépült tevékenység, amely a világ bármely pontján felütheti a fejét, és előre nem kiszámítható módon veszélybe sodorja az embereket (Lawrence, 2012).

2.6 A turizmus Európában

Európa még ma is a világ vezető turisztikai célpontja. Jelentős részt vállal abból, hogy a vonzó turisztikai célpontokkal rendelkező, de fejletlenebb országok gazdasági

növekedése ne maradjon el jelentősen a többi országtól. Számos munkahelyteremtő beruházásnak ad teret, és sok olyan területen biztosít megélhetést az embereknek, ahol más módon nem tudnának elhelyezkedni. Ez nem csak, hogy csökkenti az állam terheit, mert nem szükséges a segélyezés, hanem adóbevételeket is generál. A turisztika fejlődése töretlen, lendületét a nagyobb gazdasági válságok alatt sem veszti el (Szabó-Posta, 2009).

2016-ban az Európában a nem pénzügyi területen tevékenykedő vállalkozások közül minden tizedik turizmussal foglalkozott. Ez a közel két és fél millió vállalkozás majd 14 millió embernek biztosított munkalehetőséget. Az ENSZ turisztikai ügynökségének adatai szerint 2015-ben Európa volt a nemzetközi utazások fő célpontja, ami a világon történt utazások 51,2%-át, 607,2 milliós utasforgalmat jelentett. Az európai turisztika fejlődési üteme (+4,6%) megegyezett a világátlaggal. Közép-és Kelet-Európában 5,1%-os növekedést realizáltak az előző évekhez képest. Észak-Európában ez az érték 6,5% volt, Dél-Európában 4,8% ([http4](#)).

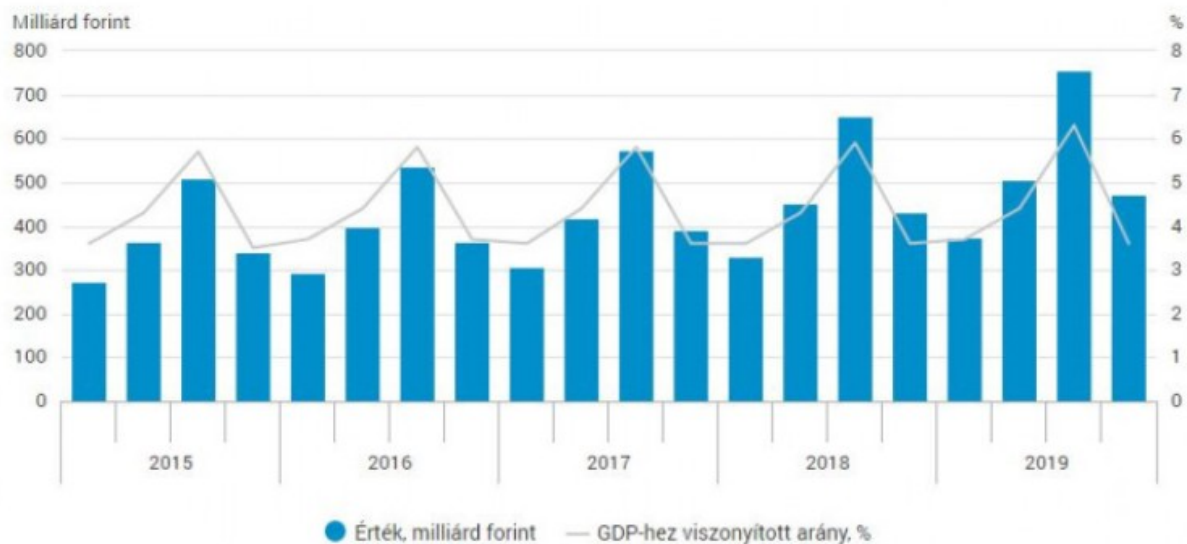
A nemzetközi turisztikai bevételeket vizsgálva Európa a világ turisztikájából 35,7%-ban vette ki a részét. Számszerűleg ez mintegy 451 milliárd dollárt jelentett. Nyugat-Európa volt mindig is a legfelkapottabb utazási célpont, mert a kontinensre irányuló 42%-a oda irányult. Ez mintegy 190 millió utast jelent ([http4](#)).

2.7 A turizmus hazai alakulása

A turizmus nagy volumenben járul hozzá Magyarországon a gazdaság eredményeihez, és sok embernek biztosít munkalehetőséget. A statisztikai adatok szerint a turizmus gazdasághoz való közvetlen hozzájárulása a GDP 6,8%-a (1. ábra), ha a hozzáadott és társult szektorok közvetlenül turisztikához kapcsolódó eredményeit is figyelembe vesszük, akkor ez az érték a GDP 10,7%-a. A turisztikai ágazatokban dolgozó személyek száma 430 ezer fő, a betöltött állások 10,0%-át a turizmus biztosítja közvetlenül, a közvetlen és közvetett hatásokat is figyelembe véve 13,2%-ot is eléri ez a szám ([http5](#)).

1. ábra: A turizmus értékének aránya a GDP-hez viszonyítva

(Forrás: [http6](#))



Az ágazat folyamatos fejlődését mi sem bizonyítja jobban, minthogy 2010 óta folyamatosan felfelé íveltek az eredményei, 2018-ban pedig az addigi legjobb évét zárta. A tendenciát csak a koronavírus járvány törte meg. Azonban járvány után minden elképzelést felülmulva újra töretlenül fejlődik ([http5](#)).

A turizmus, és ezzel szoros összefüggésben a vendéglátás egy olyan gyűjtőfogalom, amely egyrészt a konkrét utazásokat, valamint az ehhez kapcsolódó szolgáltatások rendszerét is magába foglalja. Ide tartozik a határátkelők forgalma, az országból kiutazó és a hazánkban látogató külföldi vendégek utazási forgalma, valamint az utazások kapcsán elköltésre került, és ezáltal a finanszírozott szolgáltatások köre is. Ebbe bele tartozik a szálláshelyek forgalma, a gasztronómia és fogalomköre, a különböző kapcsolt szolgáltatások és lehetőségek (kirándulások, túrázás) igénybevétele, valamint a kikapcsolódási és sportolási lehetőségek köre egyaránt (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2022).

Néhány adat a hazai turizmusról:

- 2,194 ezer vendégéjszaka a turisták által lefoglalt szállások alapján 2022-ben

- 304 057 db férőhely a turisták, utazók számára
- 346 792 millió Ft turisztikai egyenleg
- 2022-ben 668 milliárd Ft ágazati bevételt termelt a turizmus. Ez a korábbi évhez viszonyítva több, mint 50%-os növekedés.
- Vendéglátás által termelt 2022-es árbevétel 1490 milliárd Ft (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2022).

2.7. Vidéki turizmus

A vidéki turizmus, mint gyűjtőfogalom nem egy konkrét tevékenységet takar, hanem több tevékenység együttesen ebbe a körbe tartozik. Ezek közös tulajdonsága, hogy vidéken valósulnak meg, és ezáltal olyan lehetőséget és élményt nyújtanak az igénybe vevők számára, amelyeket nagyvárosokban nem tudnak elérni (Kulcsár, 2003).

A fogalomkörbe tartozik:

- Falusi turizmus
- Vízi turizmus
- Horgászturizmus
- Lovasturizmus
- Gasztroturizmus
- Ökoturizmus (pl. ökofalvak látogatása)
- Kerékpáros turizmus
- Vadászturizmus
- Síturizmus
- Golfturizmus
- Természetjárás
- Egyéb ágai (pl. kalandparkok) (Michalkó, 2004)

A vidéki turizmus az általa kínált lehetőségekkel egy olyan kikapcsolódási formát biztosít az igénybe vevőknek, amely elsősorban a pihenésről és a megváltozott, városinál nyugodtabb környezetről, a különböző hobbik megvalósításának lehetőségéről és a kalandokról egyaránt szólnak. Eközben megismerhetik az egyes tájegységek kulturális és természeti értékeit, az ott élők hagyományait és gasztronómiáját, és olyan tapasztalatokat

tudnak szerezni, amelyekre a megszokott városi környezetben egyáltalán nincs lehetőségük (Lawrence, 2009).

Emellett vallási, művészeti, kulturális és szórakozási élményeket is átélhetnek. Ez egy olyan összetett szolgáltatás csoport, amely a helyi sajátosságok és jellegzetességek megőrzése mellett élményeket biztosít a látogatók számára. Megőrzi a hagyományokat és megpróbálja kiküszöbölni a vidékre nem jellemző szokásokat. A különleges programok biztosítása mellett elsősorban pihenési lehetőségeket biztosít a turisták számára (Fehér-Kóródi, 2008).

2.7.1 A falusi szálláshelyek szerepe a hazai turizmusban

A falusi turizmus egyre nagyobb népszerűségnek örvend az országon belül kikapcsolódni vágyók körében (2. ábra). Mint azt a különféle statisztikai adatok is alátámasztják, az év bármely szakában a nyaraláshoz egyre nagyobb számban választják a falusi szálláshelyeket a hazai turisták (http7). A városban élőköt megfogja a tájak szépsége, a vidéki nyugalom, a Falusi életmód jellegzetessége, valamint a helyi gasztronómia, tehát a népi ételek és italok, valamint a helyi folklór és a különböző, vidéken megtartásra kerülő fesztiválok és rendezvények is (Könyves et al, 2009).

2. ábra: A legnépszerűbb vidéki turisztikai programok

(Forrás: Kulcsár, (2003)

Attrakciók	A falusi turizmus speciális termékei	Kapcsolódó vidéki turizmus termék típusok
I. A vidék természeti értékei	Aktív üdülés falun	⇒ Természetjárás, turisztikai
	túrázás, horgászat, kerékpározás	⇒ Kerékpáros turizmus
	Üdülés a lovasudvarban	⇒ Horgászat, vadászat
		⇒ Lovas turizmus
	Környezetbarát vendéglátó porta	⇒ Agroturizmus
II. A vidék tárgyi és szellemi öröksége	helyi termékek, természeti értékek	⇒ Ökoturizmus
	Hagyományok vendégfogadó portája	⇒ Kulturális turizmus
	Csoportok vendégháza a falusi portán	⇒ Ifjúsági turizmus
		erdei iskola (mezőgazdasági iskola)
	Falusi életmód ifjúsági porta	
III. Az agrárium értékei és termékei	A célcsoport bekapcsolódása a mg. munkálkodásba	⇒ Agroturizmus
	Gyermekbarát vendéglátó porta	
	Egészségporta	⇒ Egészségturizmus, biogazdálkodás
	gyógynövények, biotermékek	
	reform életmód	
	egészséges helyi élelmiszerek	
	A „falusi vendégasztal”	⇒ Agroturizmus
	gasztronómiai élmények és agroturizmus	
	Üdülés borosgazdánál	Borturizmus
	falusi turizmus a borutak kínálatában	tematikus, helyi termék utak

A turizmus ezen formájának a megtartására és népszerűsítésre kiváló lehetőséget biztosít alkalmasságán túl a falusi vendéglátás is, hogy az igénybe vevő utazók közvetlenül ismerkedhessenek meg egy adott tájegység kultúrájával és életmódjával. Nem utolsó szempont az sem, hogy az egészséges életmódot és a tiszta levegőt szerető emberek a vidéki körülmények között sokkal egészségesebb környezetben tudnak kikapcsolódni, mint egy nagyvárosban (Kovács, 2003).

A vendégházak, amelyek önálló épületek, több szobával és megfelelő szociális helyiségekkel rendelkeznek, ugyanakkor főzési lehetőséget is biztosítanak az érdeklődők számára. Nagy előnye még ezeknek a vendégházaknak, hogy függetlenséget kínál a tulajdonosoktól és más vendégektől, és még zavartalanabb pihenést tesz lehetővé (Kulcsár, 2003).

2.7.2 A falusi turizmus vonzerője

A szálláshelyek és környezetük közvetlen közelében lehetőségük van a szolgáltatóknak:

- a falusi élet, szokások, mindennapok megismertetésére
- a hagyomány őrző rendezvényeken való vendéglátásra
- mezőgazdasági tevékenységek bemutatására és az azokban való részvételre
- vidéki ünnepek és népszokások bemutatására (pl. falusi húsvét, disznótoros)
- tájjellegű étel és italspecialitások bemutatására, azok kóstolására (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2023).

A helyszín tágabb környezetében:

- kirándulások
- természeti környezet megismerése
- védett állatok és növények megismerése
- tájjellegű növények gyűjtése (gombászás, szeder szedése)
- népművészet bemutatása (népdal, tájjellegű népviseletek, zene)
- népi építészet bemutatása
- hagyomány őrző mesterségek megismerése (fazekasság, bognár, kosárfonó)
- vadászat, horgászat
- vízi sportok, barlangászás, kerékpártúrák
- borászati gasztronómia (Kovács, 2003).

Szabadidős rendezvények és koncertek megtartása:

- tájhagyományokat őrző rendezvények
- kirakodóvásárok
- jeles napokhoz kapcsolódó vásárok és rendezvények
- szabadidő sport rendezvények
- népzenei, könnyűzenei és hagyományos koncertek (Kerek-Marselek, 2009).

A hazai falusi turizmus turisztikai szempontból megoszló a látogatottság szempontjából (Szabó-Posta, 2009). Vannak felkapottabb vidékek, olyan régiók, amelyek nagyobb forgalommal dolgoznak, míg az egyéb helyszínek jóval kisebb vendéglétszámot fogadnak éves szinten. Viszont ezeknek éppen az a nyugalom és kisebb forgalom a

vonzerője, hiszen itt el lehet vonulni úgymond a világ elől. A különböző Balaton parti települések, Hajdúszoboszló, Eger, Gyula stb. környéke körülbelül 100 másik térséggel együtt az összes hazai turisztikai forgalom mindegy három negyedét teszi ki, míg a fennmaradó egynegyed részen körülbelül 1000-1500 település található meg, mint a szolgáltató, különböző kínálattal (Dávid et al, 2007).

2.8 A fenntarthatóság elve

A vidékfejlesztésen belül megvalósított turizmus is összhangban áll a fenntarthatóság elvével. A fenntarthatóság, mint a jövőt biztosító tevékenység, csak kevés ember értékrendjében szerepel. A legtöbb ember ugyan tisztában van az általa végzett tevékenységek környezet romboló hatásával, ám sokkal jobban érdekli ennél az a tény, hogy minél nagyobb hasznot legyen képes hajtani magának (Kun - Rév, 2012).

A világon rengeteg kezdeményezés és projekt, valamint cselekvési terv készült már el arra vonatkozóan, hogy hogyan kell megállítani a környezet pusztulását, illetve hogyan lehet ezeket a folyamatokat visszafordítani, és újra egészséges környezetet teremteni magunk körül (F. Nagy et al, 1995).

A fenntarthatóság már régen ismert, környezet és természetvédelem által is használt fogalom. Legelőször az ENSZ egyik jelentésében definiálták. Ez a „Közös Jövőnk” címet viselte, és 1987-ben adták ki (Gozlan et al, 2005). Az ebben található megfogalmazás szerint a fenntarthatóság nem más, mint:

- egy olyan elv, amely szerint a fenntarthatóság akkor képes megvalósulni, amikor az emberiség úgy képes kielégíteni a saját, felmerülő szükségleteit, hogy ennek során nem veszélyezteti a következő generációk esélyét és lehetőségét arra vonatkozóan, hogy ők is ki tudják majd elégíteni a saját, ugyanilyen szükségleteiket (Knoll - Lakatos, 2014).

2.9 A vadászturizmus Magyarországon

A vadászat hazánkban évszázados tradíciókkal bíró tevékenység. A hazai vadászterületek világszerte ismertek, sok világ bajnok trófea került itt már terítékre. Emiatt nem csak az itthoni, de a külföldi vadászok is rengeteg időt (és pénzt) áldoznak erre a hobbiira. Magyarországon vadászni egyfajta kuriózumnak számít némely vad (őz, szarvas)

tekintetében. A vadászat-vadgazdálkodás éves árbevétele 2022-ben „csupán” 16 milliárd forint, s ebből a 25-30 ezer külföldi vendég bérvadásztatása 4 milliárd, a belföldi vadászok által fizetett elejtési díj, illetőleg az ahhoz kapcsolódó szolgáltatás pedig 3,6 milliárd forinttal részesedik.” (Wallendums, 2015)

A vadászati turizmusról Magyarországon mondhatjuk azt, hogy egyfajta turisztikai húzóágazat. A turizmusnak az a speciális válfaja, változata, amely nem mindenki számára érhető el. Ennek ellenére mégis nagy tömegeket mozgat meg. Igénybevétele kisebb mértékben jellemző a hazai, tehetősebb vadászati rétegre, a legnagyobb mértékben azonban a külföldi vendégvadászok veszik igénybe. A külföldi vadászok egy része folyamatosan visszajáró vendég, akik a kialakult kapcsolatrendszer, az itt átélhető élmények, és persze elsősorban a hazánkban löhető trófeák minősége miatt jönnek vissza rendszeresen Magyarországra vadászni. A magyar vadgazdálkodás világhírű, de úgy gondolom, hogy az évszázadok alatt kialakult vadászati hagyományok, a vadgazdálkodás minősége, a vadszeretethez mind-mind elősegítette a jelenlegi hírnevének kialakulását. Az itthoni vadászati lehetőségek ezt a hírnevet nemcsak Európában, hanem szerte a világon ismertté tették. Ugyanez igaz a világhírű nagy vadászainkra is (Széchenyi, Kittenberger, Teleki). Gondoljunk csak a kiváló apróvadász területeinkre, vagy a világgranglista vezető helyein szereplő dámagancsokat adó gyulai területre. A bakonyi és a gemenci szarvasokra vagy, akár a gyönyörű szép alföldi őzeinkre ([http9](http://9)).

A vadászat szerepe a vidékfejlesztésben egyfajta kettősséget mutat. A területek vadeltartó-képességének fenntartása, és a minőségi szelektálás biztosítja az alapot a vadászati turizmusunkhoz. Ám az érdeklődés fenntartása, és az igények minőségi kielégítése egyre több és több beruházást igényel. Ez a fajta turisztikai forma költséges, hiszen ahhoz, hogy minőségi szolgáltatást tudjunk kínálni a vendégeknek, akár egyedül, akár családjaikkal érkeznek, megfelelő infrastrukturális háttérrel kell kialakítanunk számukra. Ennek az infrastruktúrájának a része egy oldalról a vadászati környezet minőségi feltételeknek való folyamatos megfeleltetése, másrészt pedig a vadászati időtöltéshez szükséges háttérszolgáltatásokat is biztosítani kell (Barta, 2018).

2.10 Horgászturizmus

A horgászat, mint szabadidős tevékenység igen népszerű, sőt egyre népszerűbb, mondhatni virágkorát éli napjainkban. A MOHOSZ, vagyis a Magyar Országos Horgász

Szövetség több mint 50 ezer regisztrált személyt tudhat a tagjai között, akik igazoltan levizsgáztak, és rendelkeznek a szükséges éves állami engedéllyel. Ezen felül Magyarország kormánya is több olyan intézkedést hozott, amelyek ezt a szabadidő sportot népszerűsítik. Bevezette a horgászkártya alkalmazását, valamint lehetővé tette azt, hogy szezonban turista engedéllyel ideiglenesen, meghatározott helyeken olyan személyek is horgászni tudjanak, akik ezt más időszakokban azt nem teszik meg (Lévai et al, 2013).

A hazai rekord nagyságú fogások nemzetközi szinten is elismertek, sok turistát csalogatnak az országba. A horgászturizmus az egyes becslések szerint (ezek lehetnek horgász szövetség általi, illetve állami statisztikai számítások is) mintegy 50-110 milliárd Ft árbevételt termel éves szinten. Kb. 6000 fő munkavállaló dolgozik ezen a területen, és kb. mintegy másfél millió fő érintett a szolgáltatások igénybevételének területén (Dérer, 2021).

A természetes vizek mellett óriási hangsúlyt kapnak a mesterségesen kialakított horgásztavak is. Az ilyen célból létrehozott vizeken a tógazda engedélyével, akár az országos horgászrendnél szigorúbb szabályok alkalmazásával lehetőség van olyan mesterséges környezetben hódolni a szenvedélynek, amely biztosítja a horgászok számára azt, hogy kulturált környezetben, akár kényelmi szolgáltatások igénybevételével rendszeresen telepített vizeken tudjalak horgászni, ahol szinte garantált a fogás élménye (Udvari, 2013).

Ezen felül lehetőségük van olyan nagyobb testű és akár idegen helyről származó halak kifogására is, amelyek csak ritkán, kis mennyiségben, vagy egyáltalán elő sem fordulnak természetesen horgászvizekben (Gozlan et al, 2015). Mindezen élmények biztosításának céljából felvirágzott a horgászturisztika is, ami egyre nagyobb jelentőséget kap.

2.11 Természetvédelmi értékekhez kapcsolódó turisztika

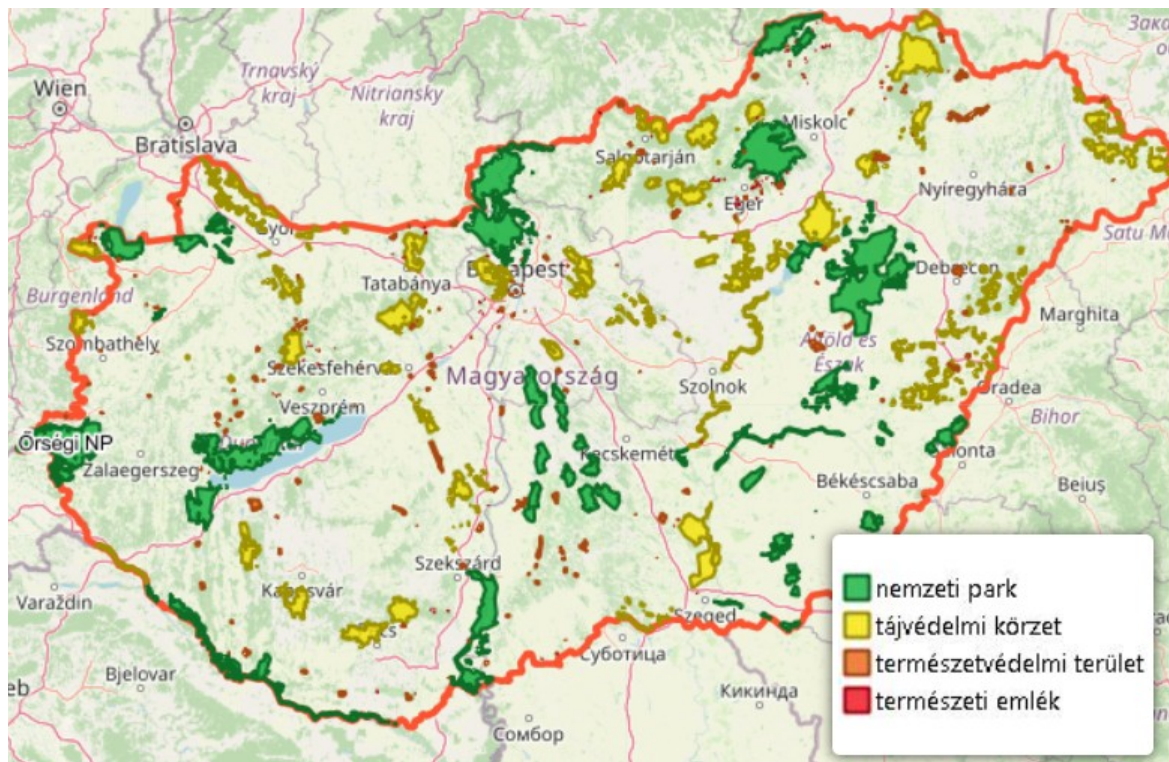
A Magyarországon található védett természeti értékek egyediek, emiatt sok látogatót vonzanak. Az erdők, rétek, lápok, barlangok és egyéb területek a természet imádóinak közkedvelt utazási célpontjai. A legismertebbek, mint például a Hortobágyi Nemzeti Park, a Baradla barlang, a hazai vízesések, a Kis-Balaton mocsaras területei, a fokozottan védett növények és állatok (kerecsensólyom, kockásliliom, stb...) megtekintése a turizmus egyik kedvelt formája (Kovács, 2003).

„Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területeknek nevezzük a természetvédelemért felelős miniszter által, rendeletben védetté nyilvánított természeti

területeket. Ezek lehetnek nemzeti parkok (NP), tájvédelmi körzetek (TK), természetvédelmi területek (TT) és természeti emlékek (TE) is.” ([http10](#)). A legjelentősebbek a 3. ábrán láthatók.

3. ábra: Magyarország természetvédelmi területei

(*Forrás: [http11](#)*)



Nemzeti park 10 db, 39 tájvédelmi körzet, 175 természetvédelmi terület, természeti emlék pedig 103 darab található hazánk területén. Ezek megismerése, meglátogatása turisztikai célponttá teszi őket, mely révén a kapcsolt szolgáltatások által jelentősen hozzájárulnak a vidéki turizmus bevételeihez (http11).

A Balatoni térségben, illetve az Északi-középhegység körzetében megközelítőleg 15-15% arányban oszlik meg éves szinten az itt eltöltött vendégéjszakák száma, míg a főváros részesedése ebből 13%.

3. Anyag és módszer

A dolgozatnak ebben a részében bemutatom az alkalmazott vizsgálati formákat, amelyek segítségével kétféle módszerrel oldottam meg a kitűzött feladatot. Ezek közül először egy kérdőív terjesztésével, majd egy interjú elkészítésével vizsgáltam a témával kapcsolatos véleményeket.

A kérdőívemet a Google űrlapok funkciója segítségével készítettem el. Az elérhetőségét e-mailen keresztül küldtem el az ismerőseimnek. Emellett közösségi oldalak chat felületein osztottam meg a linket, amin keresztül kitölthető volt a kérdőív. 2024 februárjában tettem közzé, és a hónap végéig volt nyitva a felületen a kitöltés lehetősége. A mintavétel módszeréből adódóan a minta nem reprezentatív, így a kapott eredményekből általánosításokat nem vonhatunk le. A megállapításaim csak a vizsgálatban résztvevőkre vonatkoznak.

Az adatgyűjtési időszakban 93 válasz érkezett. A kérdőív első szakaszának pontjai a válaszadók demográfiai (nem, életkor, lakóhely) jellemzőinek feltérképezését szolgálták. A második szakasz az általános utazási szokásokat vizsgálta: vidéki utazási hajlandóság, kitűzött utazási célok, utazás időtartama, igénybevett szolgáltatások köre. Végezetül a vidékfejlesztés és turizmus kapcsolatával összefüggésben kutattam a szubjektív véleményeket.

Általánosságban zárt kérdéseket használtam, és a legtöbbször több válasz lehetőség volt előre megadva, amelyek közül egyet, némely esetben többet lehetett bejelölni.

Néhány kérdés válaszára skálákat használtam, ahol egy adott értékeket tartalmazó skálán lehetett bejelölni a legszimpatikusabb értékeket az egyéni vélemények alapján. Nyitott kérdés formájában lehetőséget biztosítottam arra is, hogy a kérdőív a végén önállóan és egyénileg fejtsék ki a vidékfejlesztés és a turizmus kapcsolatában azokat a területeket, amelyek a válaszadók szerint fejlesztést igényelnek.

A beérkezett eredményeket a Google űrlap felület válaszok oldala összesítette, ahol mind százalékos arányban, mind pedig darabszámra összegezve lettek az adott kérdésre beérkező válaszok. Az összesített eredmények ábrázolása diagrammok segítségével történt

meg grafikusán a könnyebb áttekinthetőség érdekében. Emellett a beérkezett válaszok függvényében, és az adott válaszra kapott megjelölések nagyságrendjének a lehetséges magyarázatára az egyéb értékelések is megtörténtek a kérdésre vonatkozóan az eredmények részben.

Varianciaanalízis és keresztábra-elemzés is történt a beérkezett válaszokból. A varianciaanalízis egy olyan statisztikai módszer, amely normális eloszlású csoportok átlagainak az összehasonlítására használnak. Ennek feltétele, hogy a vizsgált csoportok egyező szórásúak legyenek. Általánosságban "ANOVA" megnevezését használják.

Elsősorban azt vizsgáltam, hogy a demográfiai jellemzők alapján van-e különbség a vidéki turisztikai lehetőségek megítélésében? Ennek érdekében a kérdést nemre, korra és lakóhelyre lebontva is külön kielemeztem a válaszok alapján.

Azt is megvizsgáltam, hogy a kitöltők véleménye szerint mennyire járul hozzá a vidék fejlődéséhez a turisztikai lehetőségek kiaknázása? Ebben az esetben is varianciaanalízist végeztem Excel tábla segítségével, külön bontásban meghatározva az eredményeket nem, kor és lakóhely szerint.

A hazai vidéki turisztika vonzereje egy keresztábra segítségével került kielemezésre. Vizsgálva volt benne a lakóhely és az életkor szerinti vélemények megoszlása is a nemek között. Ugyanezt a módszert alkalmazva került sor annak elemzésére is az említett paraméterek alapján, hogy a turisztikai ágazat fejlesztése elősegíti-e a vidék élhetőségét az ottani lakosok, illetve szolgáltatók részére?

A vizsgálatomat egy mélyinterjúval egészítettem ki. Az interjú nagy előnye, hogy a megkérdezett saját szavaival mondhatja el gondolatait, így pontosabb információhoz juthatunk a kérdéses témával kapcsolatban. A beszélgetésre olyan személyt érdemes választani, aki érintett és reális rálátása van az adott területre.

Az interjút 2024 februárjában készítettem el Gy. Sándor tarpai lakossal, aki aktívan kiveszi a részét a település életéből. Ott falusi vendéglátó szálláshelyet üzemeltet, és képviselő testületi tag. A szálláshely kapcsán ismertük meg egymást korábban, és ezért esett rá a választásom interjúalanyként. A telefonos egyeztetést követően utaztam el Tarpára, ahol az interjú is elkészült.

Az interjú folyamán sem videó, sem hangfelvétel nem készült, hanem egy kötetlen beszélgetést követően tettem fel neki kérdéseimet. A kérdések struktúráltak, előre

megalkotottak voltak, amelyek a válaszait lejegyzeteltem, és később rögzítettem számítógépes szöveges formátumban.

Az előre megfogalmazott kérdéseim mellett spontán kérdések is felmerültek, melyek során interjú alanyom saját véleményét, tapasztalatát osztotta meg velem, ez segítette a témába való mélyebb betekintést.

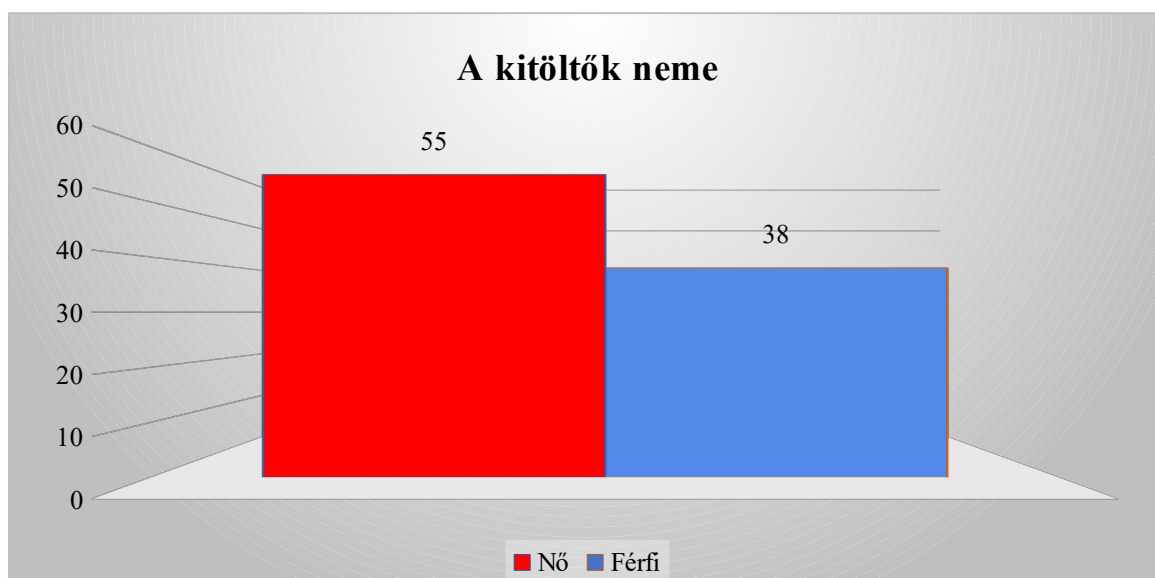
4. Eredmények és értékelésük

4.1 Kérdőív

Nemek szerint vizsgálva a nők voltak nagyobb arányban a kitöltők között, mégpedig 59,1% (55 fő) arányban. Férfi válaszadók 40,9% -al vagyis 38 fővel képviseltették magukat (4. ábra). A kapott eredmény a várakozásaimnak megfelelő, mert azt előzetesen is gondoltam, hogy a hölgyek nagyobb válaszadási hajlandóságot fognak mutatni.

4. ábra: A kitöltők nem szerinti megoszlása

(Forrás: saját szerkesztés)



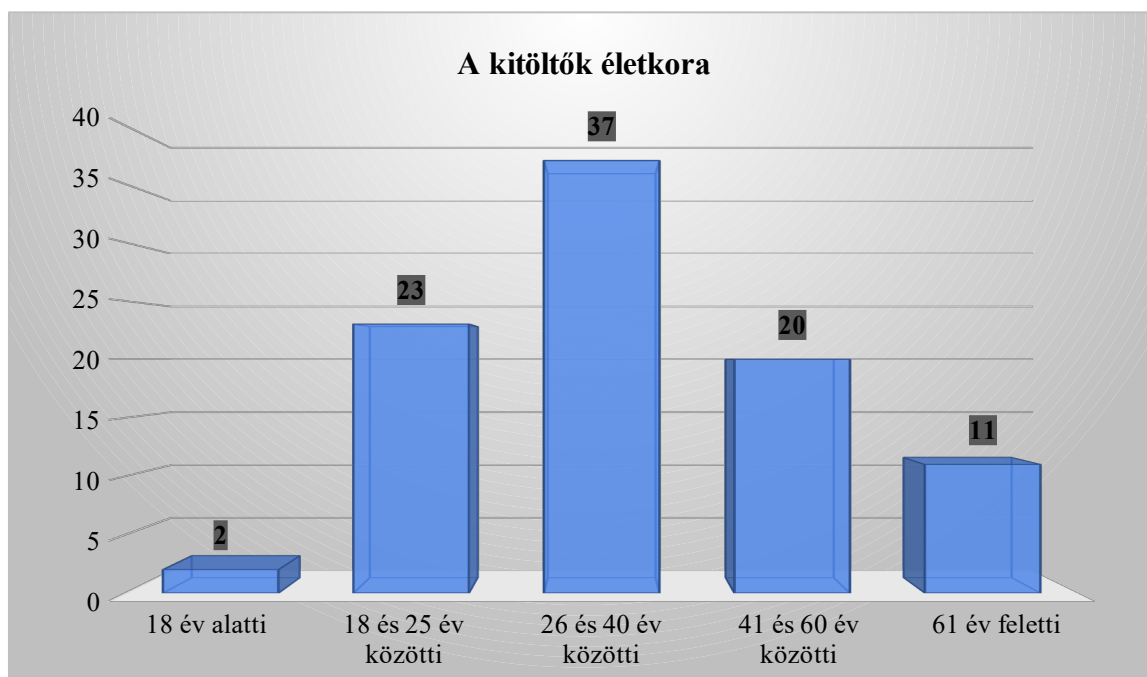
A férfiak körében az ilyen jellegű felmérések kevésbé népszerűek, és emiatt a kitöltési hajlandóságuk is mérsékeltebb. A férfiak inkább azokban a témakörökben lehetnek aktívabbak, amelyek testhezállobbak, közelebb állnak hozzájuk, vagyis jobban érdekli őket.

18 év alatti személy mindössze 2 fő, vagyis 2,15% küldte vissza a válaszát. Azt gondolom, ezen fiatalok véleménye a megfelelő tapasztalataik híján még nem mérvadó, vagyis nem befolyásolja összességében a felmérés eredményének szakmai részét. Hasonló módon vélekedek a 18 és 25 év közöttiekről is, akik 23-an, vagyis 24,73%-ban szerepeltek.

Ebben a két korosztályban sok az olyan személy, aki még tanul vagy pályakezdő, emiatt saját jövedelemmel arányaikban még kevesen rendelkeznek, így kevesebbet is utaznak. Ők inkább csak a családi utazások, illetve oktatási intézmények által szervezett kirándulások során szerzik meg az első, témához kapcsolódó tapasztalataikat. Természetesen a saját jövedelemmel rendelkezők a saját utazási tapasztalataik alapján osztották meg a véleményüket (5. ábra).

5. ábra: A kitöltők életkor szerinti megoszlása

(Forrás: saját szerkesztés)



Az első, felmérésben is mérvadó korosztály véleményem szerint a 26 és 40 év közötti 39,78% (37 fő), akik a legtöbben voltak a kitöltők között. Ők már mind a jövedelmi viszonyaik, mind pedig a munkájukból is adódó, illetve a családi utazásaik során már jóval több tapasztalatot tudnak gyűjteni, ezáltal véleményt is formálni. Emellett az ismereteik köre is bővebb, esetleg a szakmájuk is kapcsolódhat a témához közvetlen vagy közvetett módon, valamint aktívabban használják az internetet is általános ismeretszerzésre. Ebből kiindulva az általuk adott válaszok is sokkal mérvadóbbak a felmérésben, mint fiatalabb társaiké.

A 41 és 60 év közötti 21,5% (20 fő) volt a harmadik legnépesebb korcsoport a megadott opciók között. Azt gondolom, hogy a létszámuk csak azért kevesebb az első két, nagyobb létszámú kor-intervallumhoz képest, mert elsősorban a baráti és az ismeretségi

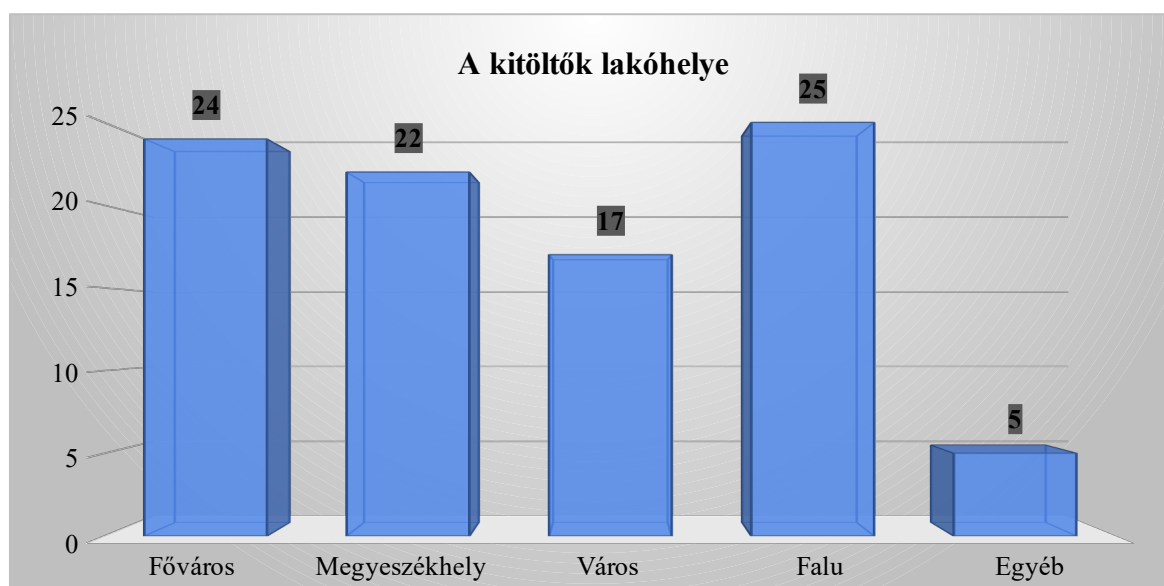
körömben terjesztetem a kérdőívet, ahol is többségben vannak hozzájuk képest a fiatalabbak.

Végül, de nem utolsó sorban 11 személy képviselte a kitöltőket a 61 év feletti korosztályból. 11,82% volt az arányuk. A legtöbb tapasztalattal evidens, hogy ők rendelkeznek, ezért viszonylag kis létszámuk ellenére is értékes véleményeket és meglátásokat adtak hozzá válaszaikkal a téma vizsgálatához.

A lakóhely vizsgálata elgondolásom alapján szorosan köthető magához a fő témához is, hiszen a kitöltők lakóhelye egyértelmű információval szolgál arról, hogy milyen a kötődésük a vidékhez, illetve helyben élők, vagy pedig csak alkalmasszerűen, az utazások során veszik igénybe az ott kínákozó lehetőségeket. A hatodik ábra segítségével mutatom be azt, hogy a felmérésben ez milyen arányban oszlott meg a válaszadók között.

6. ábra: A kitöltők lakóhely szerinti megoszlása

(Forrás: saját szerkesztés)



A legtöbb kitöltő faluban él (26,88%; 25 fő). A főváros 25,8% (24 fő) egy jelöléssel lemaradva a második legtöbb jelölést kapta. Kicsivel lemaradva követte a megyeszékhely 23,6%-kal (22 fő), a harmadik helyet megszerezve. A város 17 jelöléssel 18,27%-ban szerepelt a válaszok között. Végül a legalacsonyabb a száma 5 fővel az egyéb kategória

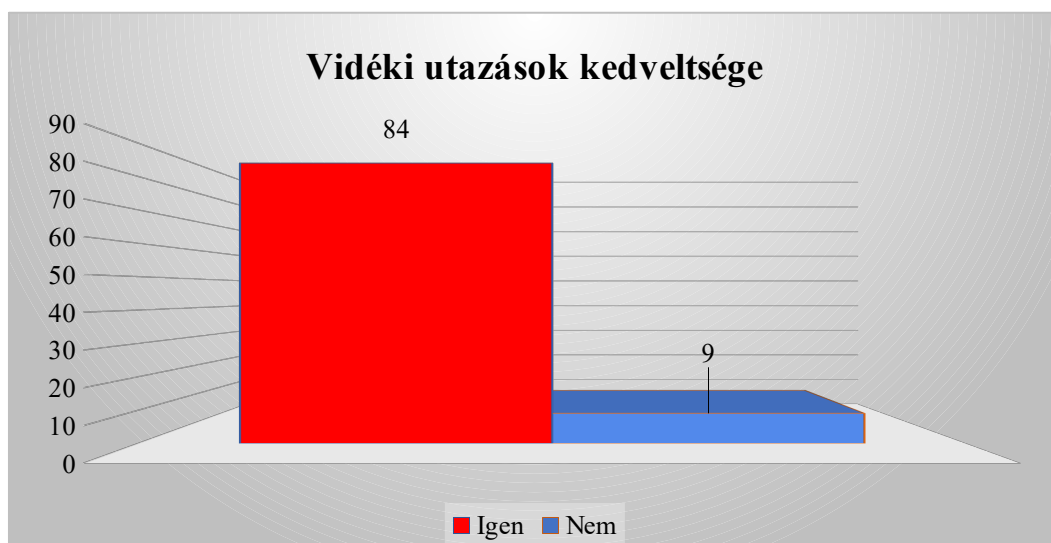
megjelölőinek, 5,37%-kal. Ennél a válaszadók lakóhelyként tanyát, kisközségeket jelöltek meg.

A vizsgálat alapján elmondható, hogy a kitöltők harmada vidéki (falu és egyéb kategória), míg a kétharmaduk (főváros, megyeszékhely és város), vagyis a nagyobb többség városban él, tehát rájuk inkább jellemző vidékre való utazás. A helyben élők napi szinten találkoznak a vidék kínálta látványosságokkal és lehetőségekkel, némely esetben ki is veszik a részüket a kínált szolgáltatások nyújtásából, ezért az ő véleményük a másik oldalról mutat be tapasztalatokat.

A következő kérdés azt taglalta, hogy szokott -e vidékre utazni kikapcsolódási vagy hobbi céllal? Az igen lehetőséget 90,32% jelölte be (84 fő), míg a nemet 9,68%, mindössze 9 fő (7. ábra)

7. ábra: A vidéki utazásokra való hajlandóság a válaszadók körében

(Forrás: saját szerkesztés)



Azt gondolom, hogy a válaszban nem meglepő módon mindössze csak 9,68% válaszolta azt, hogy nem utazik vidékre. Bár a kérdőív nem taglalja azt, hogy vajon miért nem utaznak vidékre ezek a személyek, de ez szimplán csak abból is adódhat, hogy ők eleve vidéken élnek. A fennmaradó létszám pedig az utazások megtörténtét jelölte meg. Ez a vidéken lakók esetében abból adódhat, hogy más tájakra is tesznek kiruccanásokat,

illetve különböző hobbi vagy sportolási célból (horgászat, vadászat, gasztronómia) utaznak el.

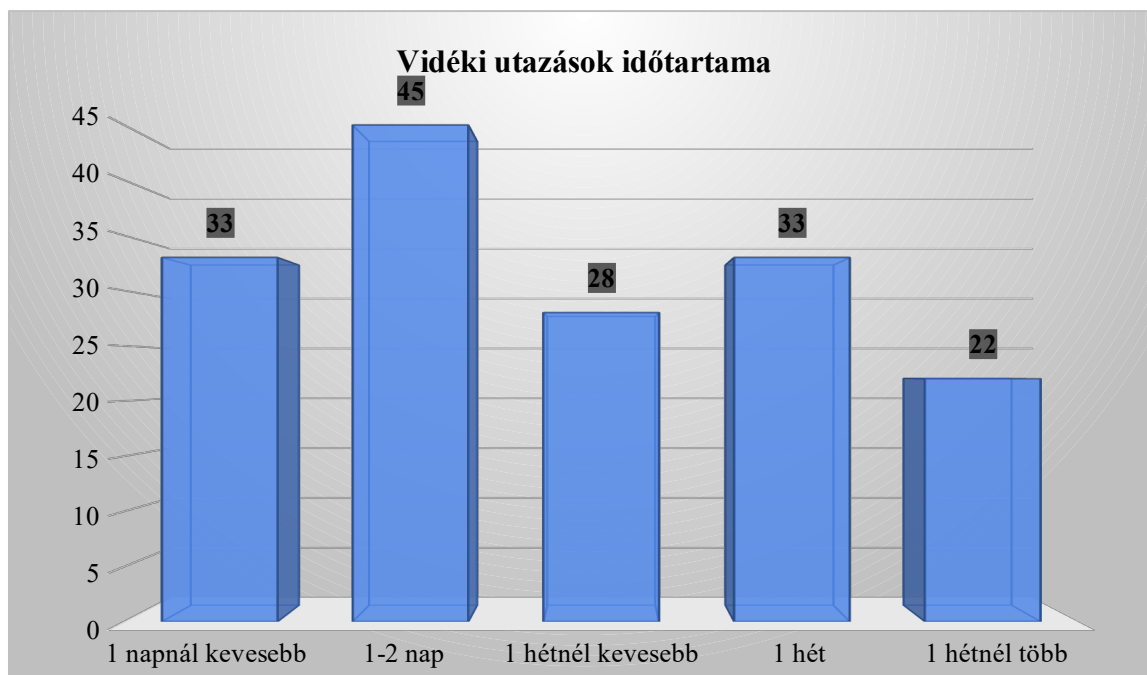
Bennem a nemleges válaszok kapcsán a személyes tapasztalatok és a különböző korábbi beszélgetések során megfogalmazódott egyfajta lehetséges magyarázat erre. Felmerülő opcióként azt is el tudom képzelni ezzel kapcsolatban, hogy vagy azért nem kerül sor ezekre az utazásokra, mert nincs hozzá megfelelő anyagi fedezete az adott személynek, vagy nem kedveli a vidéket, és a város nyújtotta és kínálta kikapcsolódási lehetőségekkel megelégszik, vagy pedig korából vagy egészségi állapotából adódóan nem valósítja meg az utazásokat.

Emellett mindenképpen meg kell említeni azt is, hogy véleményem szerint ezek az emberek a kérdést értelmezték rosszul, mert nem rendszerességre kérdezett rá, és mindenki rendelkezik vidéki utazási tapasztalattal még akkor is, ha amúgy ezt csak nagyon ritkán vagy alkalmyszerűen teszi meg.

Az előbbi okfejtésemet alátámasztja a következő kérdésre adott válaszuk köre is, hiszen azt vizsgálta, hogy ha igen, akkor mennyi időt szánnak erre a tevékenységre. Itt mindenki folytatta a kérdések kitöltését, tehát azok is, akik elmondásuk alapján nem szoktak vidékre utazni. A beérkezett válaszokat a nyolcadik ábra szemlélteti.

8. ábra: A vidéki utazások átlagos időtartama alkalmanként

(Forrás: saját szerkesztés)

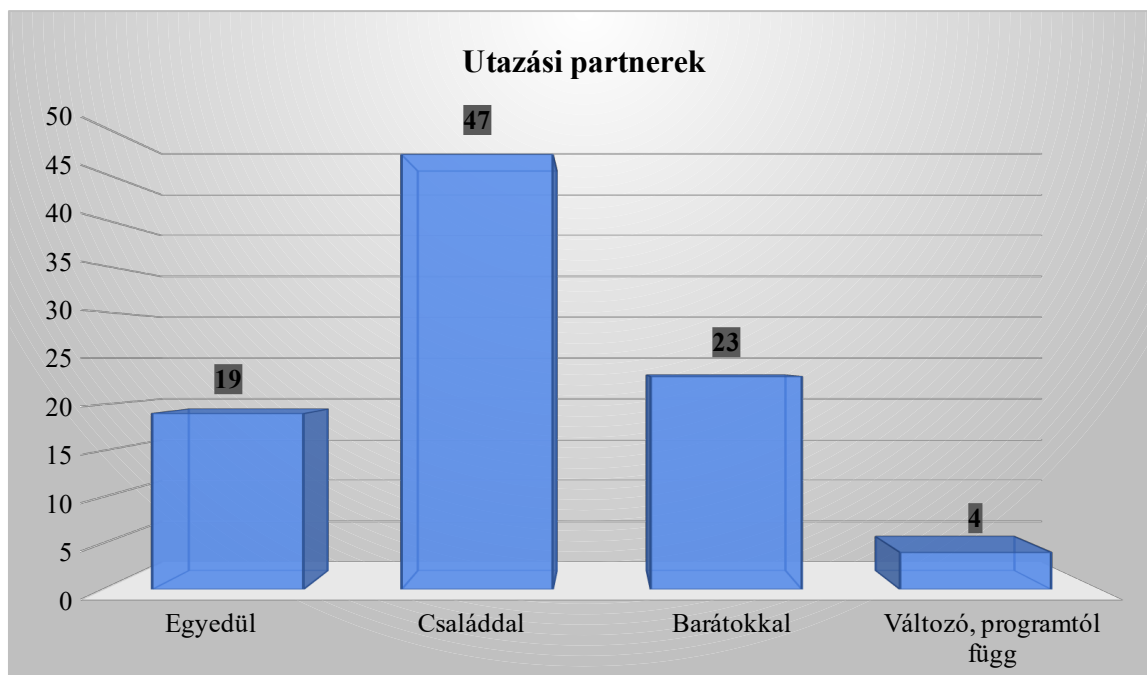


Több opció megjelölésére is lehetőséget biztosítottam a válaszadók számára, hiszen ezek az utazások más és más időtartamúak lesznek, ha munka, hobbi, vagy szabadság céljából valósulnak meg. Mint az az ábrán is látható, 1 napnál kevesebb időre 35,48% (33 fő) szokott elutazni. Ugyanilyen mennyiségben került megjelölésre az egy hét intervallum is. A legnagyobb arányban az 1-2 nap (48,38%) került megjelölésre, ami 45 fő választ jelent. Egy hétnél kevesebb, de 1-2 napnál több időre 28 fő jelölése esett (30,1%). Az 1 hétnél több idő 23,65%-ban lett a legkevesebb személy által bejelölve, mert mindössze 22 fő választ tükrözi.

Nyilván a legfontosabb tényezői az utazás intervallumának a rendelkezésre álló idő, a megvalósítandó cél, illetve a rendszeresség is. Emellett még egy fontos momentum van szerintem ezen a területen, amit külön kérdésként is feltettem. A kilencedik ábra fogja bemutatni azt, hogy a vidéki utazások milyen partnerekkel valósulnak meg a válaszadók körében. Ez nagyon fontos dolog vizsgálat szempontjából, mert meghatározza azt, hogy mennyi időt tölt valaki vidéken, ezáltal mennyi időre foglal szállást, illetve a kapcsolt szolgáltatások körét is nagyobb eséllyel veszik igénybe a hosszabb időre utazók.

9. ábra: A vidékre utazók utazási partnereinek felmérése

(Forrás: saját szerkesztés)



- Egyedül: 20,43% (19 fő)
- Családdal: 50,53% (47 fő)
- Barátokkal: 24,73% (23 fő)
- Változó, programtól függ: 4,3% (4 fő)

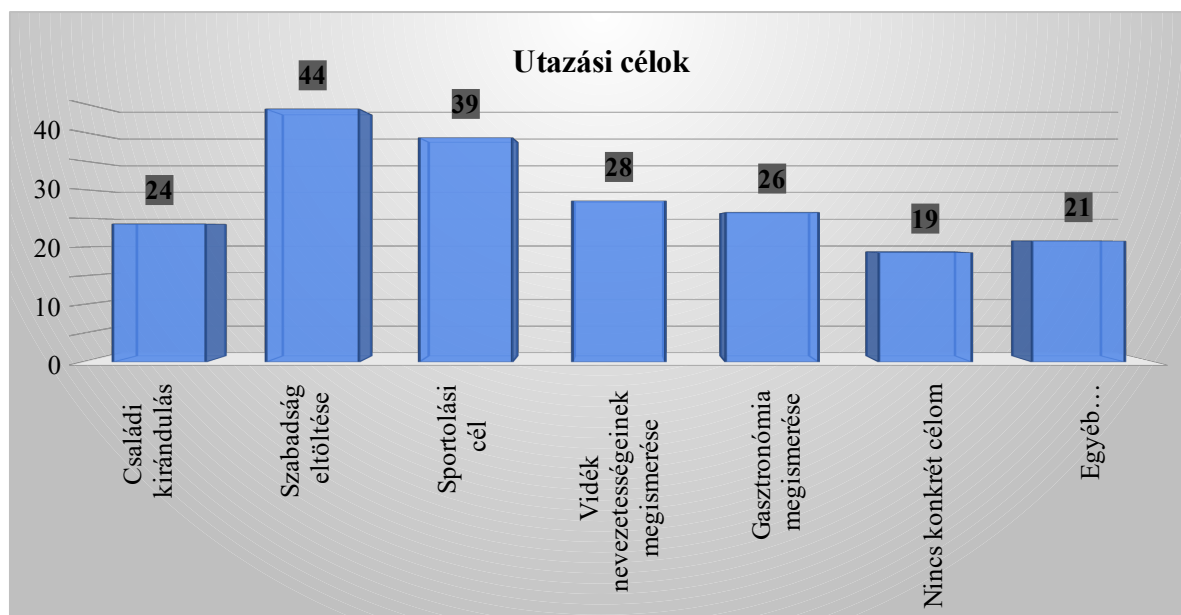
Az egyedül utazók általában véleményem szerint a legtöbben egyedülállók, és ebben erősítették meg a témával kapcsolatban lefolytatott beszélgető partnereim is. Emellett az emberek egyedül általában munka miatt utaznak vidékre. A munkával kapcsolatos utazások időtartamát mindig igyekeznek a lehető legrövidebb intervallumra korlátozni, és csak annyi időt rászánni, amennyit a feladat elvégzése igényel. A következő kör, aki az egyedül utazás híve, lehetnek egy olyan hobbit folytató személyek is, akik a kikapcsolódást társaság nélkül szeretik megoldani, mint például a horgászok és a vadászok.

Viszont általánosságban pontosan a hobbik lesznek azok a tevékenységek, amik általában a baráti utazások nagy részét fogják generálni, hiszen a legtöbb kikapcsolódás szórakozást is jelent egyben, és ezt vagy a családdal, vagy a barátokkal teszi az ember. A baráti utazások a második helyen állnak a családi utazásokhoz képest, ami érthető is, hiszen a családok egyrészt igyekeznek élményt biztosítani a gyerekeknek, nyugalomra és családi együttlétre vágnak a mindennapok rohanása mellett.

A 10. ábra szemlélteti a vidéki utazások célját, motivációját. Ebben az esetben több válaszlehetőség is megadható volt.

10. ábra: Általános utazási célok a vidéki turizmusban

(Forrás: saját szerkesztés)



Mint az várható volt a kapott válaszokban, a szabadidő eltöltése került első helyre, amelyet szorosan követtek a sportolási célok. Ez a kettő a legtöbb esetben nem is különíthető el egyértelműen egymástól. A vidéki nevezetességek megismerése, a gasztronómiai specialitások megkóstolása és a családi kirándulások körülbelül azonos arányban kerültek megjelölésre. Majd ezt végül szintén közel azonos arányban a nincs konkrét célom és az egyéb megjelölés követte.

A nincs konkrét célom az én értelmezésemben azt jelenti, hogy akár gasztronómiai, akár sportolási, akár kirándulási céllal vidékre utazók számára minden esetlegesen felmerülő opció szóba jöhet attól függően, hogy az időjárás, a hangulat, illetve a rendelkezésükre álló idő hogyan alakul. Természetesen ebben a kérdésben a diszkrecionális jövedelem is meghatározó jellegű.

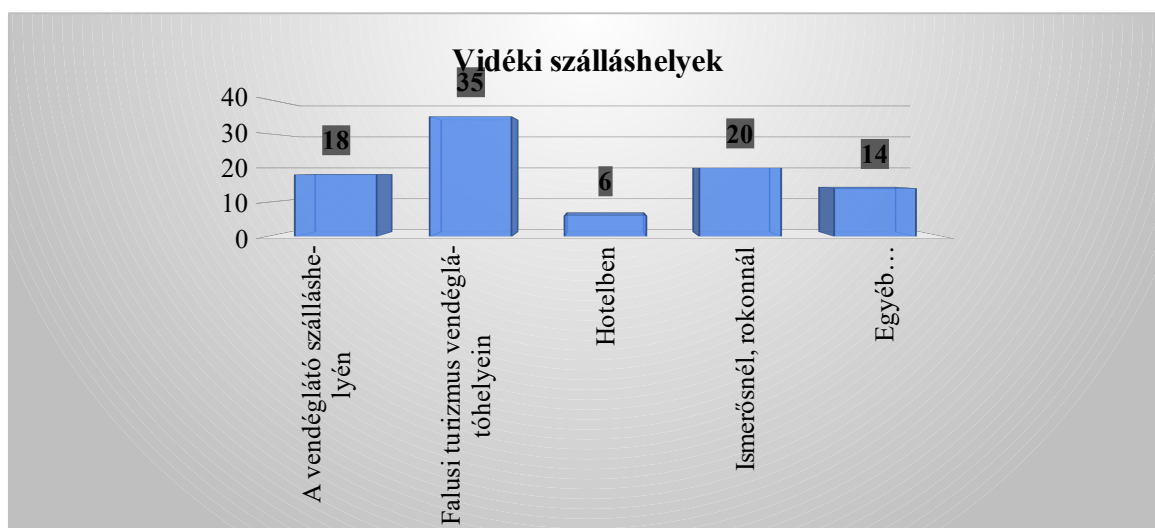
Arról még említést szeretnék tenni, hogy az egyéb megjelölés volt az a rész, ahol kértem azt, hogy írják le mit értenek a válaszuk alatt. Érintőlegesen tüntetem fel a beérkezett válaszokat, és a hasonló, de más módon megfogalmazott válaszokat azonosnak tekintem. Tehát az egyéb utazási indokok és célok között szerepel még a válaszok között a

legénybúcsú, ezzel összefüggésben természetesen a házasságkötés, a pálinka túra, méhészkedés, hobbi lövészet, és a hazai tájak megismerése is.

A hol szokott megszállni ezeken a vidéki kiruccanásokon? kérdést tettem fel a folytatásban. Az eredmények megjelenítése a 11. ábrán történik meg.

11. ábra: Szálláshelytípusok igénybevétele a vidéki utazások során

(Forrás: saját szerkesztés)

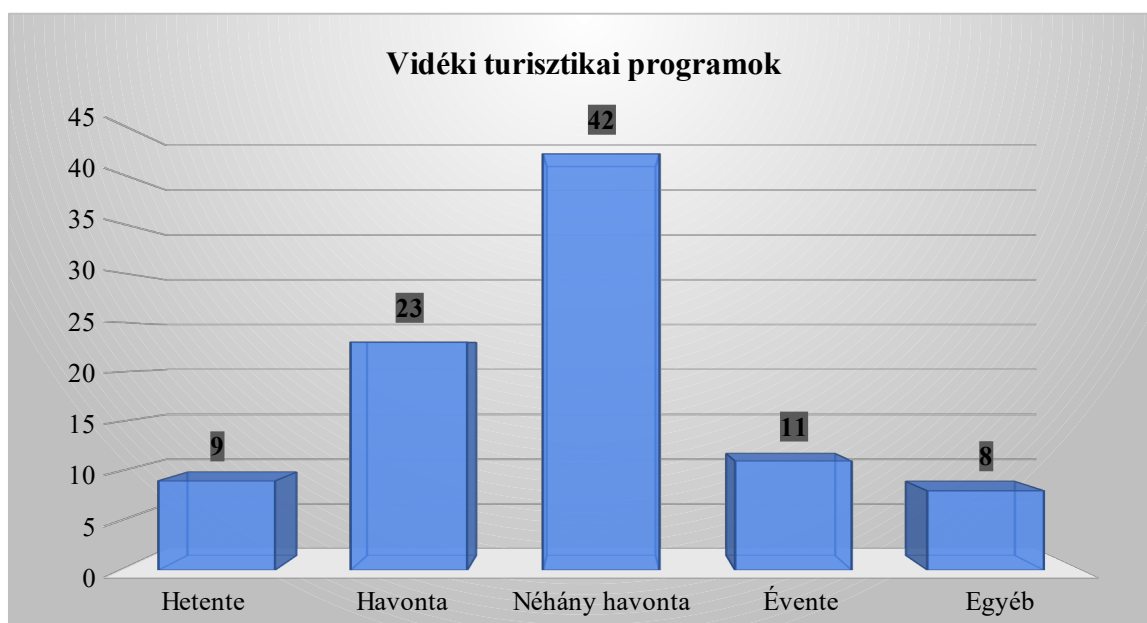


A falusi turizmus vendéglátóhelyein lehetőség kapta a legtöbb megjelölést 37,63% arányban (35 fő). Ismerősnél, rokonnál 21,5% száll meg (20 fő). Ezt követi a vendéglátó szálláshelyén opció (barát, meghívó személy vagy cég, vadásztársaság vendégháza, stb...) 19,35% -kal (18 fő). A hotelek kis részaránnyal szerepelnek (6,45%, 6 fő), a legkevesebb megjelölést kapták. Végül az egyéb lehetőség 15%-ot jelentett, 14 fő válaszként szerepelt.

A szálláshelyek felmérésével kapcsolatos kérdés a falusi vendéglátóhelyek nagy arányú jelölését hozta, hiszen a második helyen lévő ismerős és rokon, illetve a vendéglátók szálláshelyei megjelölés csak fele annyi a válaszban szerepelt. A hotel került a legkevesebb alkalommal megjelölésre, és ehhez képest az egyéb lehetőségek jóval magasabb, több mint kétszeres arányban szerepelnek a vidéken preferált szálláshelyek között. Az egyéb megjelölésben találkozhatunk kempingekkel, sátorozással, lakókocsival, illetve érkezett egy olyan megjelölési is, hogy a nyári vidéki horgászatok alkalmával az autóban szoktam aludni. Nyilván ez egy kivételes válasz, de értékelhető.

A milyen gyakran veszi igénybe a vidéki turizmus által elérhető szolgáltatásokat kérdés következett a felmérésben. Az erre érkezett válaszok megjelenítése a 12. ábrán történik meg.

12. ábra: Vidéki turisztikai szolgáltatások igénybevételének gyakorisága éves szinten
(Forrás: saját szerkesztés)



A szolgáltatások igénybevételének gyakorisága terén már erősen megoszlanak a beérkezett válaszok, mint ahogy az az ábrán is látható volt. A néhány havonta megjelölés előzetes várakozásommal megegyezően az első helyen szerepelt 45,16%-kal (42 fő). Ezt követte a havonta opció 24,73%-kal (23 fő), majd az évente 11,82%-kal (11 fő). Az utolsó két helyen a hetente 9,67% (9 fő), végül az egyéb 8,6% (8 fő) értékekkel.

A kapott értékek azt gondolom, hogy több tényező által befolyásolva születtek meg. Az, hogy valaki milyen gyakran szánja rá magát egy vidéki utazásra, elsősorban a megvalósítandó cél és időkeret, emellett nem utolsó sorban a rendelkezésére álló anyagi lehetőségek függvénye. Nyilván, ha valaki rokonokhoz vagy barátokhoz utazik vidékre, akkor kevesebb költséget jelent számára maga az utazás. Ám a helyszínen igénybe vett szolgáltatások is pénzbe kerülnek számára.

Valószínűsítem azt, hogy aki nagyobb gyakorisággal, tehát hetente vagy havonta utazik, azok számára a szálláshelyek kérdése általában előre megoldott, rendszeresen fix helyet tud igénybe venni. Ez általánosan rokonoknál, barátoknál történik meg. A néhány havonta és évente utazók köréből kerülnek ki szerintem azok a személyek, akik valamilyen falusi szálláshely szolgáltatást vesznek igénybe.

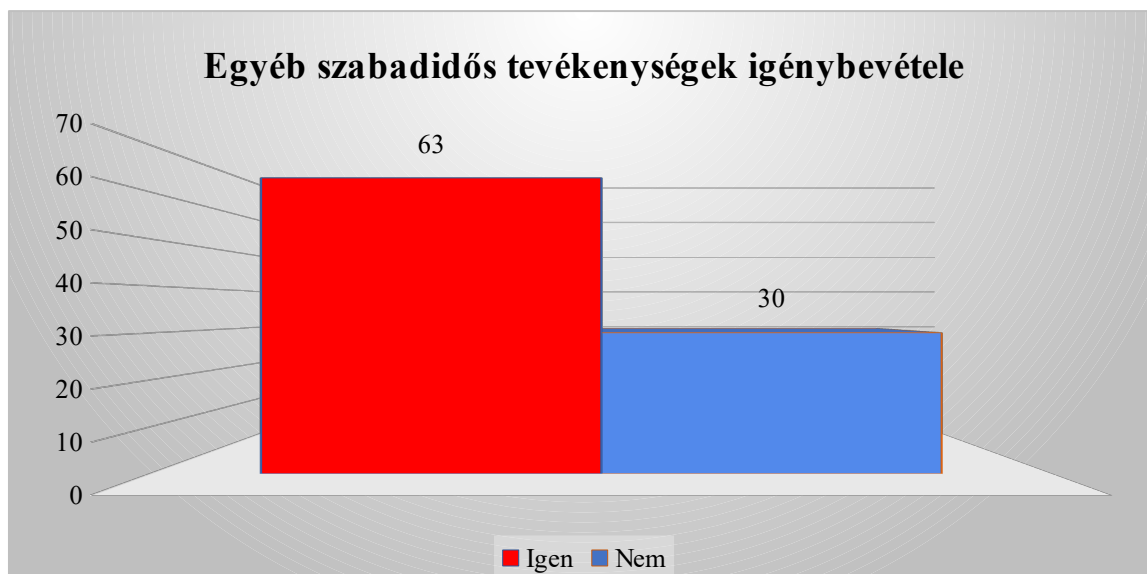
Az egyéb kategória a következő válaszokat takarta:

- rendszeres időközönként, mert rokonok meglátogatásával kötjük egybe az utazásainkat
- a munkám kapcsán ejtem meg ezeket az utazásokat ezért teljesen változó a gyakorisága
- amikor megengedhetem magamnak
- attól függ, hogy milyen gyakran tudjuk összeegyeztetni a család és a munkahely által támasztott elvárásokkal
- amikor kedvem tartja

Azzal a kérdéssel folytatódott a kérdőív, hogy vidéki látogatásai során az utazási célján (munka, látogatás, hivatalos ügy) kívül sportolási, vagy egyéb szabadidős tevékenységeket is szokott -e végezni? A válaszok döntő többsége igen volt (67,74%; 63 fő), míg a fennmaradó részt (32,25%; 30 fő) a nem lehetőség tette ki. A válaszok a 13. ábrán kerülnek szemléltetésre.

13. ábra: Utazási célokon kívüli programlehetőségek igénybevétele

(Forrás: saját szerkesztés)



Ezeket a válaszokat szintén teljes mértékben befolyásolja az, hogy milyen céllal történik az utazás. Amennyiben családlátogatás vagy pedig munkavégzés a cél, akkor általában ezek a tevékenységek kerülnek előtérbe, és kiegészítésként maximum egy étterem vagy cukrászda, esetleg fagyizó meglátogatása szokott megtörténni. Amennyiben a kikapcsolódás okán kerül sor az utazásra, abban az esetben már sokkal gyakoribb az, hogy a kínálati lehetőségek közül a helyszínen olyan is kiválasztásra kerül, ami előzetesen nem lett eltervezve.

Ilyenek a kirándulások, illetve valamilyen sport tevékenység kipróbálása, múzeumlátogatás, vagy például a túrázás. Azok, akik meghatározott kikapcsolódási céllal, például horgászat vagy vadászat miatt utaznak vidékre, általában kapcsolt tevékenységként egyéb szolgáltatásokat nem szoktak igénybe venni. Ha mégis megtörténik, akkor az abban az esetben lehetséges, ha a család is vele utazik, és ők amíg hódolnak a hobbijuknak, addig a családtagok egyéb elfoglaltsággal töltik el az idejüket. Ezekben az esetekben természetesen a szálláshelyeket közösen foglalják el.

A folytatás rá is kérdezett ezekre az egyéb tevékenységekre, amely kérdésnél több kiválasztásának lehetősége is megengedett volt. A következő eredmények születtek:

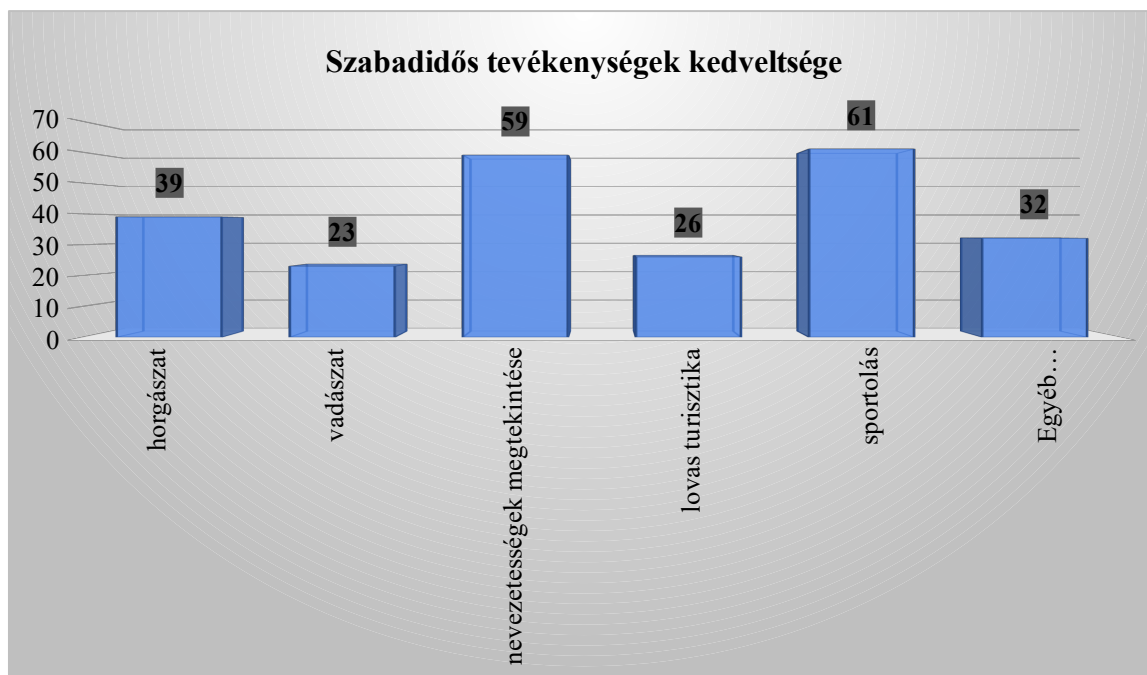
- horgászat 41,93% (39 fő)
- vadászat 24,73% (23 fő)
- nevezetességek megtekintése 63,44% (59 fő)
- lovas turisztika 27,95% (26 fő)
- sportolás 65,59% (61 fő)

- Egyéb... 34,4% (32 fő).

A következő, 14. ábrán be is mutatom grafikusan ezeknek az alakulását.

14. ábra: Utazási célokön kívüli programlehetőségek típusai

(Forrás: saját szerkesztés)



A felsorolt tevékenységek közül nyilvánvalóan mindenki az egyedi érdeklődésének és kedvének megfelelően választja ki azt, ami számára leginkább megfelelő. Például a horgászat és vadászat, illetve a sportolás, mint például a kerékpározás vagy túrázás, úszás nem csak alkalmoszerű tevékenységek általánosságban, hanem rendszeresen művelik azt a hódolói.

A lovasturisztika, illetve a nevezetességek megtekintése már inkább nevezhető alkalmoszerűnek, hiszen mind a kettő úgymond egy kötött tevékenység. Amíg a lovagláshoz megfelelő helyszín, felszerelés, és természetesen lovak szükségesek, addig a nevezetességek megtekintése mindig az adott tájegység látnivalóinak függvénye.

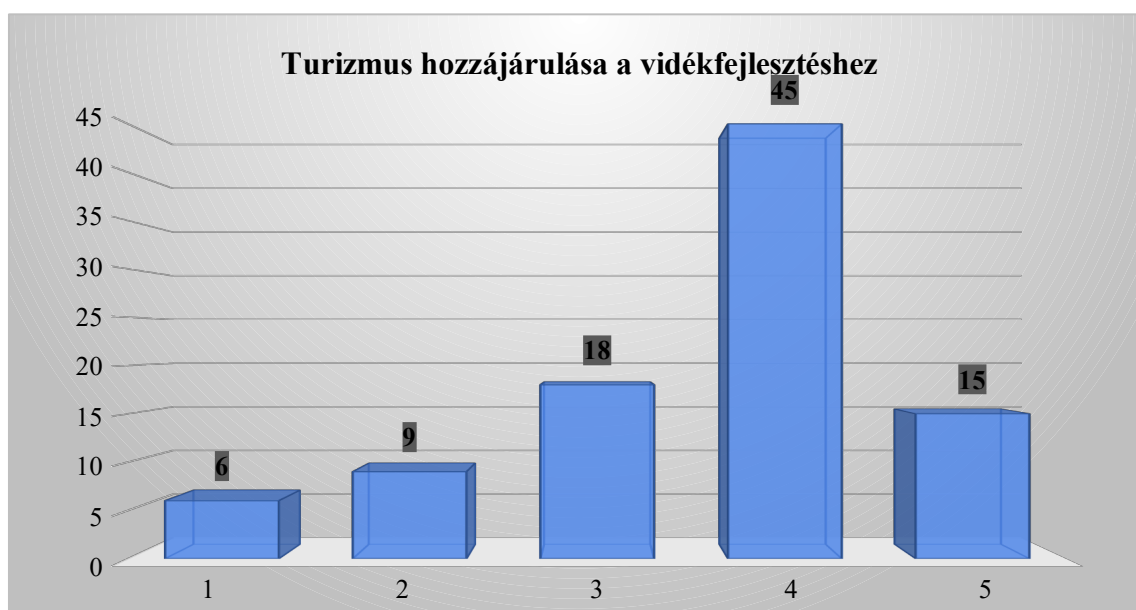
Az egyéb megjelölést is igen sokan húzták be. Ennek valószínűsíthetően az az oka, hogy sok minden kimaradt a felsorolásból. Ilyenek például a gasztronómiai élmények, amelyek az étteremtől a kezdve a fagyizókon át a helyi jellegzetes ételek megkóstolásáig nagyon sok mindent takarhatnak. De ebbe a körbe tartozik bele a régi hagyományőrző szakmák kipróbálásán keresztül a kézműves tevékenységekig az olyan extrém dolgok kipróbálása is, mint például a bungee jumping, a terepmotorozás és quadozás, vagy például a csillagtúrák, esetleg a különféle rendezvények és koncertek látogatása.

Kíváncsi voltam a kitöltők véleményére abból a szempontból is, hogy szerintük mennyiben járul hozzá a vidék fejlődéséhez a turisztikai lehetőségek kiaknázása? A válaszaik:

Az egyáltalán nem (1) opció 6,45%; 6 fő. Kis mértékben opció (2) jelölése 9,67%; 9 fő. Közepes mértékben (3) opció 19,35%; 18 fő. Jelentősen (4) opció 48,38%; 45 fő. Végül a teljes mértékben (5) opció 16,12%; 15 fő. Az eredményeket a 15. ábra mutatja be.

15. ábra: Turisztikai lehetőségek kihasználásának hatása a vidékfejlesztésre a válaszadók szerint

(Forrás: saját szerkesztés)



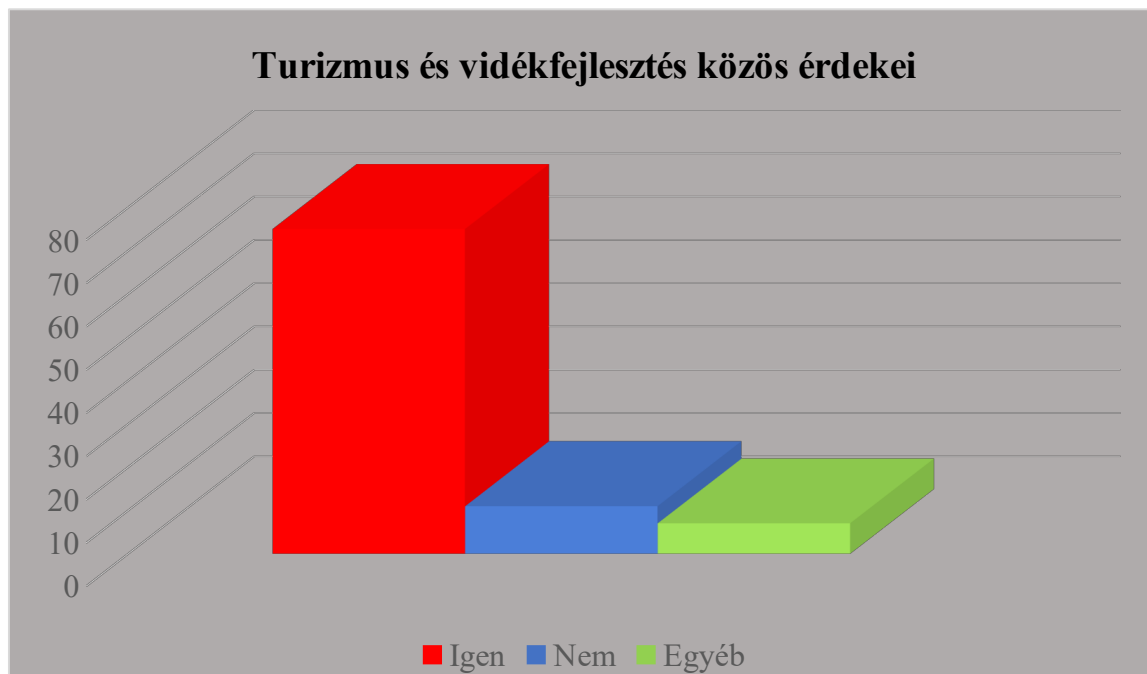
Mint az látható volt, a kérdés egyértelmű, eldöntendő válaszlehetőségek használatával volt megválaszolható. Ennek okán a megformálódott vélemények is keretekbe volt önthető. A legnagyobb mértékben, tehát kétharmad részben az igen, nagymértékben hozzájárul lehetőségek kaptak hangsúlyt (4. és 5. kategória). Harmadik helyen a közepső (3.) kategória áll, vagyis az ezt választók nem igazán tudják eldönteni, hogy valóban hozzájárul-e, vagy csak kis mértékben a turizmus a vidékfejlesztéshez.

Végül az első két kategória is kapott körülbelül egy heted résznyi jelölést, ami azt jelenti, hogy vannak, akik úgy gondolják, hogy a turisztika nem segíti elő a vidék fejlődését, hanem csak egyszerű szolgáltatások igénybevételét jelenti.

Ennek kapcsán megkérdeztem azt is, hogy véleménye szerint a turizmus és a vidékfejlesztés érdekei megegyeznek? Igen válasz 80,64%-ban, 75 fő által került megjelölésre. A nemek aránya 11,82% (11 fő), míg végül az egyéb megjelölés 7 fő által 7,52%-ot ért el. Az eredményeket a 16. ábrán jelenítettem meg.

16. ábra: A turizmus és a vidékfejlesztés érdekeinek egyezősége a kitöltők véleménye alapján

(Forrás: saját szerkesztés)



A vizsgált témakör aspektusai között található közös érdekek úgy, mint az előző válasznál is az igenek nagy többségét tették ki (mintegy háromnegyed részét), tehát nagyon sokan gondolják azt, hogy ezek a közös érdekek kölcsönös egymásra hatással jelentkeznek a két fogalomban. 11 fő véleménye az egyértelmű nem, ezek az emberek tehát azon a véleményen vannak, hogy nincsenek közös érdekei a két területnek. Ez szintén aránylik az előző kérdésben kapott a válaszokhoz.

Végül hét egyéb jelölés érkezett, melyhez az alábbi magyarázatokat fűzték:

- közös érdek csak akkor mondható el, hogyha a megvalósuló fejlesztések mind a két célt szolgálják
- a vidék fejlődése nem egyenlő a turisztikai lehetőségek fejlődésével
- teljesen elmaradott vidékeken is található nagyszerű turisztikai lehetőségek, és fordítva is igaz ez az állítás
- a turizmus csak az állam bevételeit növeli és nem a vidék fejlődését segíti elő
- a vidékfejlesztés az ott élők javát szolgálja, nem pedig az odalátogató turistákét
- csak akkor van érdekegyezőség, ha a két terület kölcsönösen egymás javát szolgálva, közös léptékben fejlődik
- nem szeretnék állást foglalni ebben a kérdésben a megfelelő ismeretek híján

Kérem értékelje a véleménye alapján a hazai vidéki turisztikai lehetőségeket! Erre kértem meg a következő pontban a kitöltőket. A kategóriák intervalluma 1 és 5 között változott, ahol is az egy az elfogadható, az öt a kiváló értéket jelentette. A következő eredmények születtek meg:

- 1: 2,15% (2 fő)
- 2: 10,75% (10 fő)
- 3: 39,78% (37 fő)
- 4: 32,25% (30 fő)
- 5: 15% (14 fő)

A 17. ábrán mutatom be grafikusan ábrázolva a válaszok alakulását.

17. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek értékelése

(Forrás: saját szerkesztés)



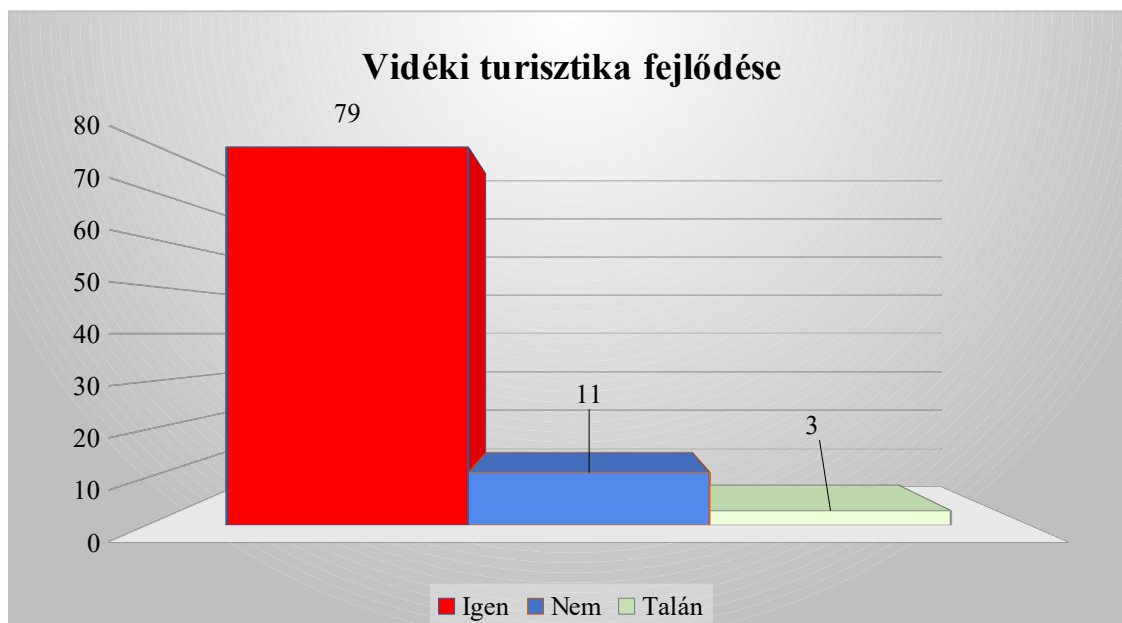
A hazai turisztikai lehetőségek értékelése a válaszadók véleménye alapján, a kitöltők mintegy tizede szerint nagyon gyengék, míg körülbelül közel a kitöltők fele azt gondolta, hogy közepesek, tehát van bennük lehetőség és érdemes kipróbálni azokat, de még azért van min javítani.

Jó értékelést körülbelül a válaszadók harmada adott, és kiválónak mindössze nagyjából az egyötödük gondolja ezeket a lehetőségeket. Sokféle vélemény és elgondolás született a kérdéssel kapcsolatban, amelyek azt mutatják, hogy nagyon megoszlóak és vegyesek a téma értékelései. Nyilván ez több tényező függvénye, hiszen a saját tapasztalatok és lehetőségek fogják ezt elsősorban meghatározni. Vannak, akik a külföldi nyaralásokat részesítik előnyben, és a külföldi lehetőségekhez hasonlítják a hazaiakat. Számukra nagyobbak a különbségek, és véleményem szerint azért születhetett ennyi kritikusabb válasz a kérdésre.

A „Mit gondol, a vidékfejlesztésen belül kellő mértékben fejlesztik a turisztikát?” egy egyszerű eldöntendő kérdés volt, ahol az igen válasz 84,94%-ban (79 fő), a nem 11,82%-ban (11 fő), végül a talán lehetőség 3,22%-kal (3 fő) szerepelt, ahogyan azt a 18. ábra is mutatja.

18. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek kellő mértékű fejlesztése a válaszadói vélemények alapján

(Forrás: saját szerkesztés)



A feltett kérdésről alkotott vélemények azt tükrözik, hogy a válaszadók mindössze csak körülbelül egynyolcada gondolja azt, hogy nem, vagy bizonytalan a válaszában. De a döntő többségük azt a véleményt fogalmazta meg, hogy a vidéki turisztika fejlődése igenis látványos és érzékelhető, és folyamatosan bővül a lehetőségek köre, illetve a szolgáltatások színvonala. Nyilvánvalóan a saját tapasztalataik alapján alkották meg a véleményeiket, de ezek a pozitív tapasztalatok előre mutatóak, és azt jelentik, hogy ez a fejlődés jó úton halad.

Megkértem a kitöltőket, hogy a megszokott módon, egy skálán értékeljék a hazai vidéki turisztika vonzerejét az egyéb lehetőségekhez (pl. külföldi utazáshoz) képest, és jelöljék, milyen minősítést adnának rá. Ez a következő módon és arányokban jelent meg (19. ábra):

- 1 (nem megfelelő): 2,15% (2 fő)
- 2 :24,73% (23 fő)
- 3: 39,78% (37 fő)
- 4: 21,5% (20 fő)
- 5 (kiváló): 11,82% (11 fő)

19. ábra: Vidéki turisztikai lehetőségek összehasonlítása az egyéb utazási lehetőségekkel

(Forrás: saját szerkesztés)



Bár sokan gondolják úgy, hogy a turisztika fejlődése hazánkban nem megfelelő gyorsasággal történik, azonban a legnagyobb részük még mindig bizonytalan a kérdést illetően. Mégis többen jelölték be azt a lehetőséget, hogy a hazai vidéki kínálta kikapcsolódási lehetőségek vannak olyan jók, mint például a külföldön megszerezhető élmények.

A bizonytalan véleménnyel rendelkezők magasabb aránya talán azért alakulhatott így, mert sokan vannak, akik nem, vagy csak nagyon kevés külföldi utazási tapasztalattal rendelkeznek, és ezért nincs is megfelelő összehasonlítási alapjuk. Azon keveseknek, akik ezt az összehasonlítást meg tudják tenni, szintén nem tudjuk, hogy mennyi külföldi turisztikai tapasztalatuk van, mert az egy-két alkalomtól a rendszeres utazásokig ez igen széles skálán mozoghat.

Az utolsó előtti kérdésben arra voltam kíváncsi, hogy melyek azok a területek és szolgáltatások a kitöltők szerint, amelyek fejlesztést igényelnek? Ezen válaszokat összefoglalva elemeztem ki.

A fejlesztések szükségessége a megfogalmazott vélemények szerint elsősorban az infrastruktúrát érinti, mint szükséges területet a kitöltők válaszai alapján. Hiába nyújt minőségi szolgáltatást egy-egy szálláshely vagy turisztikai célpont, ha a környezetében lévő infrastruktúra (pl. az utak állapota és ezáltal a megközelíthetősége) rossz, vagy mint az egyik kitöltő fogalmazott: „néhány esetben kritikán aluli”.

A megfelelő és jó minőségű úthálózat és útburkolat kialakítása folyamatos, hiszen az elmúlt években nemcsak a hazai autópálya rendszer, hanem a fő és mellékutak egyaránt fejlesztésen mentek keresztül, és meghatározott ütemterv szerint ez folyamat a jövőben sem áll meg. Emellett említésre került még a vélemények között az, hogy a szolgáltatás minősége nem minden helyszínen megfelelő, ami viszont azt gondolom, hogy kizárólag a szolgáltatást nyújtó felelőssége. Az adott lehetőségek mellett teljes mértékben rajta múlik az, hogy mit és hogyan tud fel kínálni a vendégeinek.

Többen említették azt, hogy néhány területen nem tudnak mobiltelefont használni, illetve nincs, vagy csak nagyon gyenge az internet hálózat elérhetősége. Mások viszont éppen előnyként mondták el ezeket a dolgokat, hiszen azért utaznak el távol a város zajától, hogy mindennapok körforgásából kikerülve teljesen nyugodt körülmények között tudják kipihenni magukat.

A fejlesztések terén a nagy többség egyetértett abban, hogy a szálláshelyek környezetében szükség lenne arra, hogy a települési infrastruktúra is kellő mértékben fejlődjön. Ezalatt érthetjük azt, hogy például legyenek a közelben elérhetők boltok, ahol a szükséges kívánt élelmiszerek és egyéb termékek beszerezhetők lennének. Legyen a közelben posta, lottózó, vagy akár egy mozi, és ne kelljen ezért a szálláshelytől messzebb eső városba beutazni.

Szintén előfordulhat az is, hogy nem mindenki szereti, vagy nem ízlik neki a helyben készített étel és ital specialitások köre, és szeretne étterembe elmenni, ami nem érhető el az adott környéken, és ezért távolabb, egy nagyobb településre kell elutaznia. A véleményem szerint az éttermek jelenléte egy olyan kérdés, ami nyilván a megvalósuló fejlesztések egyik távlati szempontja lehet, ám ezek fenntartása igen költséges, és a tulajdonosnak nemcsak a turista szezonban kell megélnie. Ebből kifolyólag mérlegelni kell azt, hogy szezonon kívül megfelelő forgalmat tud -e generálni az adott helyszín, és egész éven át tudja -e működtetni.

A fejlesztések között említésre került, hogy még szélesebb körben kellene lehetőséget biztosítani a különböző cafeteria-rendszereken belüli juttatások felhasználásának lehetőségére. Tehát például a szép kártyával és az egészségkártyával történő fizetés tudjon megvalósulni. Valamint minden helyszínen elérhetővé kellene tenni a bankkártyás fizetési lehetőséget is.

Több kitöltő is írta, hogy némely esetben a turisztikai helyszínek közelében nem találunk megfelelő orvosi ellátást. Egy-egy sajnálatos baleset vagy megbetegedés során messzebb kell elutazniuk ahhoz, hogy elérhető ellátásban részesüljenek. Említésre került még a kirándulóhelyek és látványosságok környékének nem megfelelő állapota is. Értette a válaszadó ez alatt azt, hogy szemetes volt a környezet, a padok megvoltak rongálva, a szemet gyűjtő edények vagy hiányoztak, vagy nem voltak kiürítve. Végezetül megemlíteném azt is, hogy volt, aki azt hiányolta, hogy a fogyasztékkal élők számára, illetve állatbarát helyszínek kialakulása terén még szükség van a fejlesztésekre.

Az utolsó kérdés azt vizsgálta, hogy a kitöltő véleménye szerint a turisztikai ágazat fejlesztése elősegíti-e a vidék élhetőségét az ottani lakosok, illetve szolgáltatók részére (20. ábra).

- Igen 82,79% (77 fő)
- Nem 9,67% (9 fő)
- Egyéb... 7,52% (7 fő)

Az utolsó kérdésemre adott válaszokban egyértelműen látható az, hogy a turisztikai szolgáltatásokat vidéken igénybe vevők azt látják, hogy ez az ágazat is a vidék megélhetőségét, és a helyben élők előre haladását szolgálja elsősorban.

Minden mellett közel tíz százalékuk azt mondja, hogy a turisztika nem szolgálja a vidék fejlődését, mert ők úgy gondolják, hogy a megtermelt bevétel nem az adott település vagy tájegység fejlődését, hanem csak a szolgáltató előre haladását biztosítja.

20. ábra: A vidéki turisztika fejlődésének hatása a vidéki régiók lakosságára

(Forrás: saját szerkesztés)



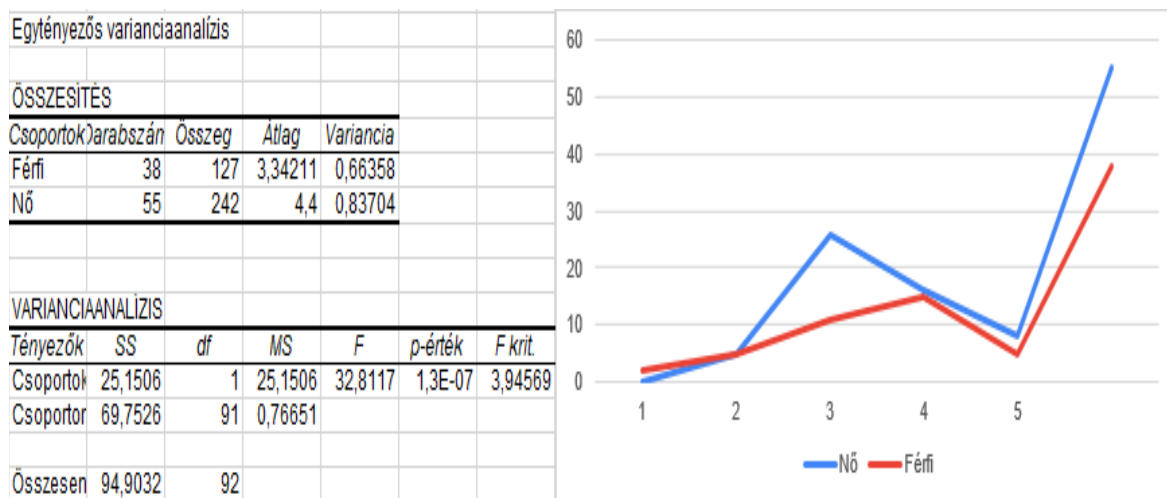
Az egyéb vélemények között megfogalmazásra került az, hogy mivel magasak a fizetendő adók és járulékok, ezért még mindig előfordul az, hogy sok szolgáltató nem vallja be teljesen a jövedelemét, ami a saját fejlődését elősegíti, de ebből a település, illetve a térség hivatalos bevételek hiány nem tud profitálni.

Itt került megfogalmazásra az a vélemény is, hogy csak abban az esetben segít elő a turisztika a vidék fejlődését, ha nem kerül a szezonok alatt szerzett bevétel teljes mértékben felélésre, hanem meghatározott része folyamatosan visszaforgatásra kerül a szolgáltatásokba. És végül, de nem utolsó sorban az a vélemény is megfogalmazódott az egyik válaszadóban, hogy a magas adók és járulékok miatt a családi vállalkozások ritka esetben foglalkoztatnak munkavállalókat, és ezáltal a saját megélhetésükön kívül más helyi lakosoknak nem biztosítanak bevételi forrást.

A folytatásban került sor az eredmények közötti összefüggések kielemezésére. Első körben arra voltam kíváncsi, hogy a demográfiai jellemzők alapján van -e különbség a vidéki turisztikai lehetőségek megítélésében? Nem alapján közelítve meg első körben a kérdést, az értékelési lehetőségek megoszlását elemezve a következő módon alakulnak az eredmények (21. ábra).

21. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek megítélése a nemek szerint

(Forrás: saját szerkesztés)



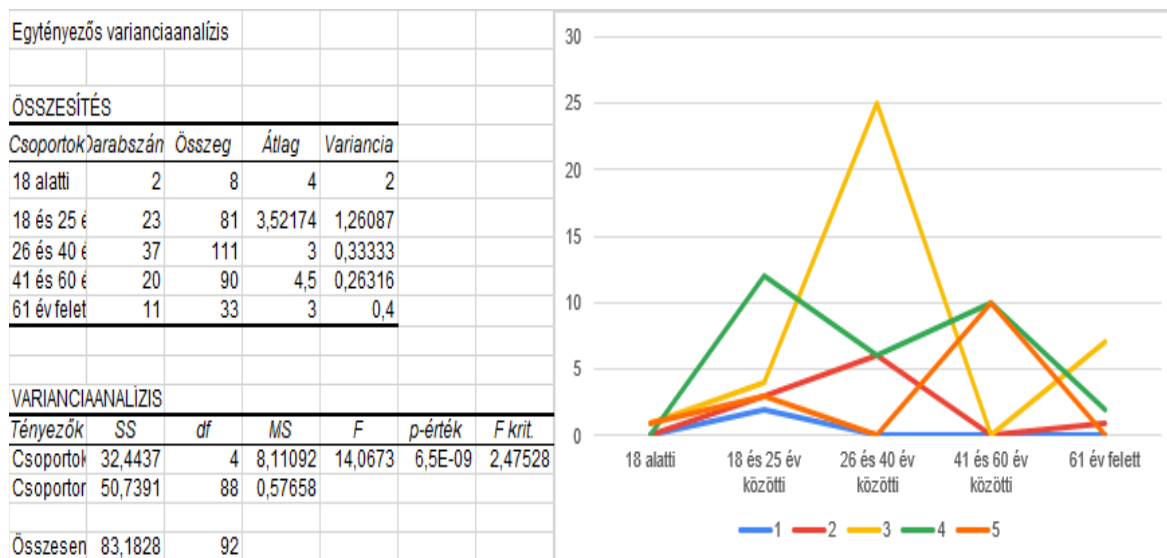
A vizsgált paraméterek alapján egyértelműen megállapítható az, hogy a nők körében vannak leginkább eltérő vélemények. Míg a férfiak esetében a válaszok eloszlása nagyjából azonos mennyiségekben történik az egyes értékek között, addig a nők között a nagyobb elemszámú válaszok miatt a középértéknél van egy kiugrás. A két szélsőértéknél vizsgálva kevesebb az adott értékhez tartozó jelölések száma.

A varianciaanalízist elkészítve látható az, hogy a szórások is ennek megfelelően változnak. A férfiak esetében ez kisebb értéket mutat, mint a másik nemnél vizsgálva. Összességében megállapítható az, hogy a férfiak pozitívabban ítélik meg a vidéki turisztikai lehetőségeket, míg a nők szkeptikusabbak ebben a tekintetben. Az eredményeket természetesen az is befolyásolja, hogy a nők többségben voltak a kitöltők között.

Ha életkor alapján vizsgáljuk meg az erre a kérdésre beérkező válaszokat, akkor a következő módon alakulnak a vizsgálati eredmények (22. ábra).

22. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek megítélése korosztályok szerint

(Forrás: saját szerkesztés)



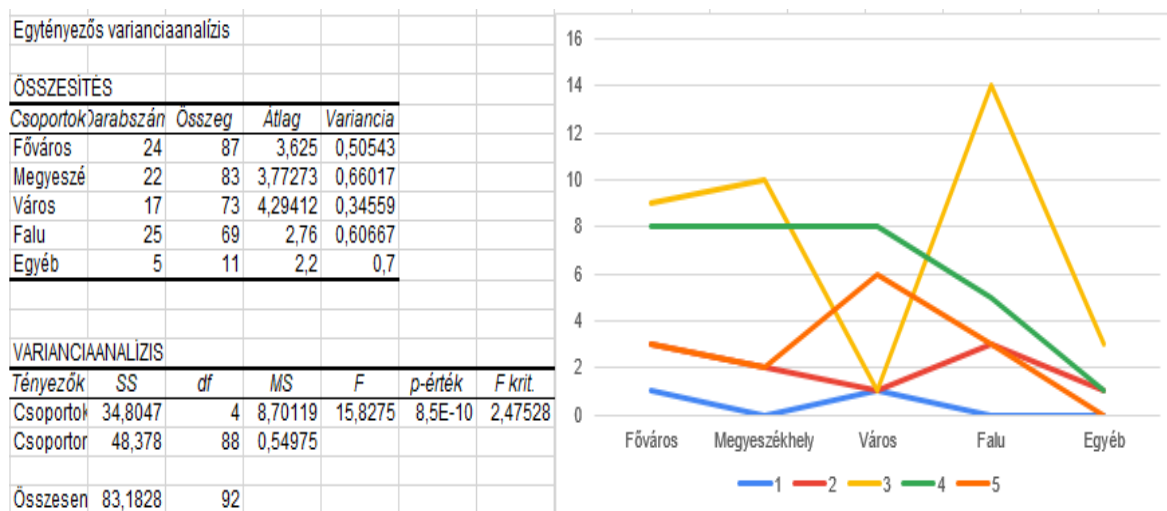
18 és 25 év közötti életkorban nézve az eredményeket, az első három kategóriában nagyjából megegyezően alakulnak, míg a 4-es értéknél egy nagymértékű kiugrás tapasztalható. Az 5-ös érték esetében a kiugrás után ismét visszacsökken a korábban tapasztalt nagyságrendre. A 26 és 40 év közötti életkorban szintén a közepes érték esetében tapasztalható a kiugrás a válaszokban. Egységes mértékben történik meg az emelkedés, majd utána a csökkenés is.

A teljes 41 és 60 év közötti életkor kategóriára vonatkoztatva alakulnak a legegységesebben az eredmények, Ugyanannyi jó és kiváló értékhez tartozó jelölés tapasztalható. Egyéb értékekre nem érkezett jelölés. A 61 év felettiek tekintetében a két szélsőérték kategória nem került megjelölésre, és itt is a közepes érték esetében van kiugrás. Összefoglalva, a legegységesebb véleményt a kérdésben a 61 év felettiek alkotják, míg a legnagyobb különbségek a 26 és 40 év közötti korosztály véleményében tűnik ki.

Lakóhely alapján megvizsgálva a kérdésre beérkezett válaszokat, azt láthatjuk, hogy a közepes érték eloszlása a leginkább változó, és egyben ez a lehetőség kapta a legtöbb megjelölést is (23. ábra).

23. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek megítélése lakóhely szerint

(Forrás: saját szerkesztés)

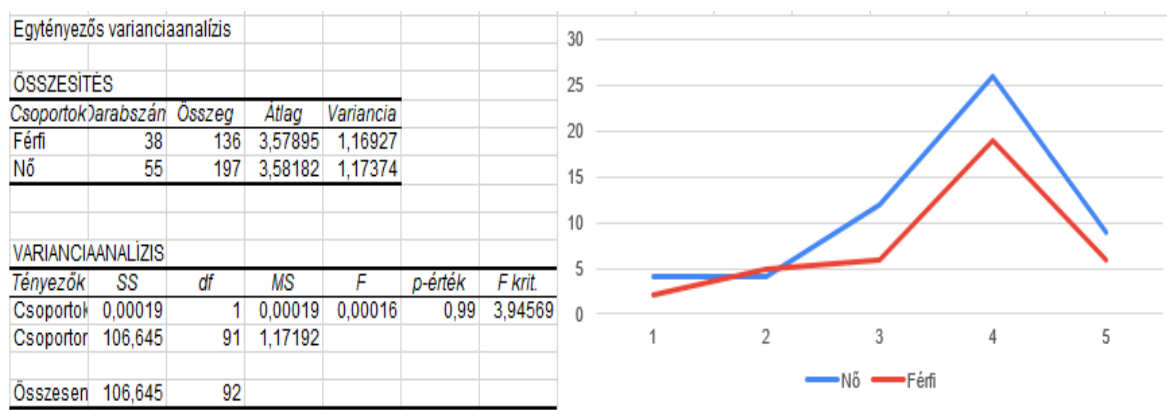


Megállapítható, minden típusú lakóhely közül az egyéb kategória esetén a legkisebb a variancia, míg falu esetében a legnagyobb. Második helyen áll a megyeszékhely, míg a város és a főváros esetében majdnem azonosak az értékek. A leghektikusabb változás a közepes érték tekintetében tapasztalható, míg a legcsekélyebb az 1-es érték vonatkozásában. Ez azt jelenti, hogy a legszélsőségebb vélemények a turisztikai lehetőségek megítélésében a falusiak körében vannak. A nagyvárosok és a főváros lakói nagyjából egyforma véleményekkel vannak a kérdéssel.

Véleménye szerint mennyire járul hozzá a vidék fejlődéséhez a turisztikai lehetőségek kiaknázása? Ez a kérdés az egész vizsgálat szempontjából nagyon lényeges, hiszen tükrözi a két terület kapcsolatát, másrészt pedig annak eredményeit is. Szintén a demográfiai jellemzők alapján felbontva kerülnek bemutatásra az eredmények Legelőször a nemek közötti megoszlást vizsgáltam (24. ábra).

24. ábra: A turisztikai lehetőségek hozzájárulása a vidék fejlődéséhez a nemek szerint

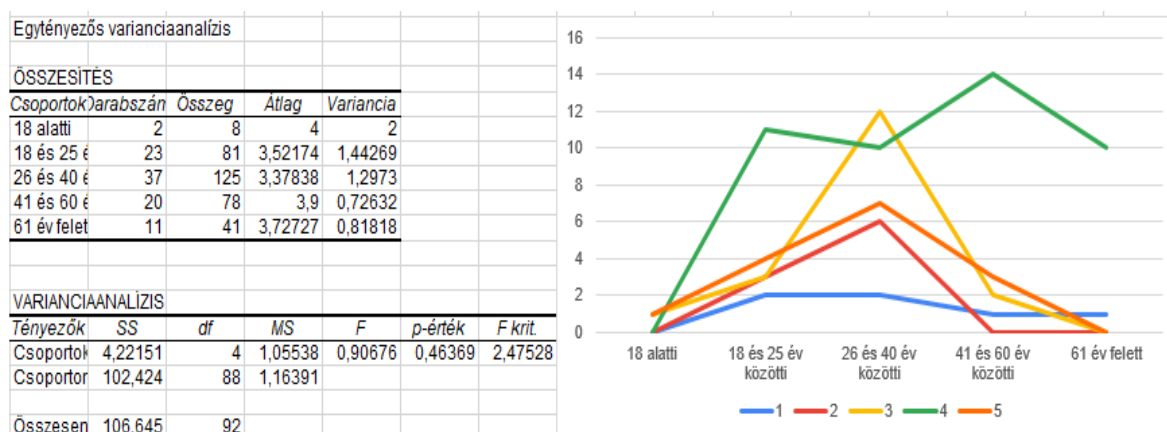
(Forrás: saját szerkesztés)



A kitöltők nagy számbeli különbségéből adódóan a nemek között a férfiak esetében jelenthető ki, hogy kisebb a variancia a válaszokban, és a nőknél pedig nagyobb. Mind a két nem esetében elmondható, hogy a közepes mértékben (3. kategória), főként pedig, a legnagyobb arányban, a 4-es kategória esetében oszlanak el a válaszok. Ez azt jelenti, hogy nemtől függetlenül a többsége a válaszadóknak azt gondolja, hogy a vidék fejlődéséhez a turisztika nagymértékben hozzájárul. Életkor alapján vizsgálva az eredmények megoszlását, már teljesen eltérően alakulnak az eredmények (25. ábra).

25. ábra: A turisztikai lehetőségek hozzájárulása a vidék fejlődéséhez korosztályok szerint

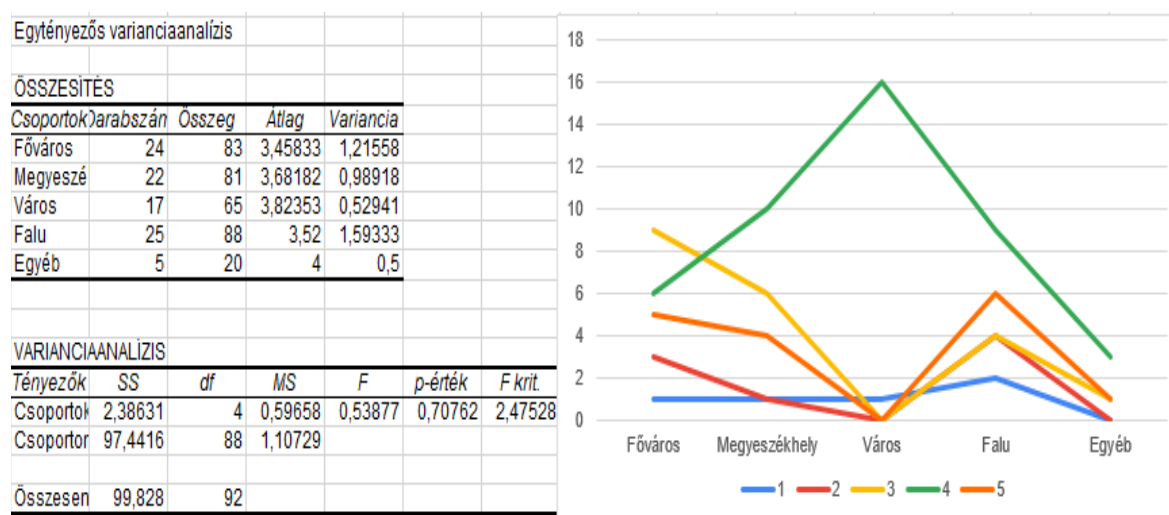
(Forrás: saját szerkesztés)



Életkor tekintetében a legkisebb variancia értéket nem figyelembe véve (csak két kitöltő volt 18 év alatti) a 18 és 25 év közötti korosztály válaszai mutatják a legkisebb szórást. A legnagyobb eltérés a 41 és 60 év közöttiek véleményében tapasztalható. A többi életkor kategória tekintetében nem található jelentős eltérés. Megállapítható tehát, hogy az életkortól függetlenül a legtöbb kitöltő véleménye az, hogy jelentősen hozzájárul a vidék fejlődéséhez a turisztikai lehetőségek kiaknázása.

Lakóhely alapján is be szeretném mutatni a vizsgálatom eredményeit (26. ábra).

26. ábra: A turisztikai lehetőségek hozzájárulása a vidék fejlődéséhez lakóhely szerint
(Forrás: saját szerkesztés)



A kérdésre érkezett válaszok megközelítése a válaszadók lakóhelyének szempontjából azt mutatja, hogy a legkisebb a variancia értéke az egyéb kategória esetében. A falu, majd a főváros közel azonos értékeket mutatnak. Kicsivel nagyobb a variancia a megyeszékhely esetében, míg a legnagyobb, kiugró mértékű a városlakók válaszai alapján. Összességében a nagyobb városok lakói gondolják azt, hogy jelentős a turizmus hozzájárulása a vidék fejlődéséhez, míg a vidéki kisebb települések lakói szerint ez már nem teljesen így van, a hozzájárulása inkább csak közepes mértékű.

A hazai vidéki turisztika vonzereje egy keresztábra segítségével került kiértékelésre. Vizsgálva volt benne a lakóhely, a nem és az életkor szerinti vélemények megoszlása is (27. ábra).

27. ábra: A hazai vidéki turisztika vonzerejének elemzése

(Forrás: saját szerkesztés)

Hazai vidéki turisztika vonzerője	Főváros		Megyeszékhely		Város		Falu		Egyéb	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi
18 alatti:1										
18 alatti:2								1		
18 alatti:3										
18 alatti:4										
18 alatti:5							1			
18 és 25 év közötti:1										
18 és 25 év közötti:2		1	2				1			
18 és 25 év közötti:3	1	1	3	1			5	1		1
18 és 25 év közötti:4	1	1					3			
18 és 25 év közötti:5				1						
26 és 40 év közötti:1										
26 és 40 év közötti:2	2	1			2	3	1	1		1
26 és 40 év közötti:3	2	3	1	1	3		2			1
26 és 40 év közötti:4			1		6		1	1		
26 és 40 év közötti:5	1	1					2			
41 és 60 év közötti:1		1								
41 és 60 év közötti:2		1	2	1						
41 és 60 év közötti:3	1	1	2	1			2			
41 és 60 év közötti:4	1			1		1				
41 és 60 év közötti:5		1	1				1		1	
61 év felett:1		1								
61 év felett:2			1			1		1		
61 év felett:3	1					1	1			1
61 év felett:4				2						
61 év felett:5		1		1						

A falun élő 18 év alatti kitöltők véleményében a két véglet tükröződik, vagyis az elégséges és a kitűnő. A 18 és 25 év közöttiek véleményében minden lakóhely és mindkét nem esetében a középérték preferálása a jellemző. Kifejezetten igaz ez a nők esetében, a nagyobb részvételi arányuknak köszönhetően a felmérésben. Egyedül egy megyeszékhelyen élő férfi szerint kiváló a vidéki turisztika vonzereje.

A 26 és 40 év közötti személyek minden lakóhely kategóriában, mindkét nem esetében (kivétel a városban élő férfi) a középértéket jelölték meg elsősorban. Ebben az életkorban a városi nők legtöbbször a 4-es értékelést adta. A fővárosból mindkét nem a középértékeket

preferálta, de itt már a kiváló lehetőséget is bejelölték. Ezen kívül két falun élő nő is megjelölte az 5-ös értéket.

A 41 és 60 év közötti, fővárosban élők minden értékkategóriát megjelöltek. A megyeszékhelynél ebben az életkor kategóriában mind a két nem az alacsonyabb osztályzatokat tartotta inkább jellemzőnek. Egy női ötös értékelés is megtalálható itt. A városiak közül egyetlen férfi szerepelt ebben a kor intervallumban, ő a jó értéket tartotta megfelelőnek. Falun 3 női vélemény volt (két 3 és egy 5-ös), míg az egyéb lakhely kategóriában egyetlen női kiváló értékelést találunk.

A 61 év feletti fővárosban élő 2 férfi a két szélsőértéket (1 és 5) tartotta mérvadónak, míg az egyetlen nő közepes értékelést adott a vidék turisztikai vonzerejére. A megyeszékhely esetében is a férfiak voltak többségben, a két legmagasabb értékelést kiválasztva. Az egyetlen női vélemény szerint éppen csak elégséges a vidéki turisztika megítélése. 61 évnél idősebb városlakó két férfi volt csupán, 2-es és 3-as osztályozással. A falut mind a két nem képviselte egy-egy szavazattal (2 és 3 értékek). Az egyéb lakóhely kategóriában egyetlen közepes értékelés volt ebben az életkorban egy férfi részéről.

A folytatásban azt elemeztem, hogy az egyes életkor kategóriákhoz tartozó, és különböző lakóhelyeken élő személyek hogyan vélekednek arról, hogy a vidék fejlesztéséhez kellő mértékben járul-e hozzá a turizmus? Ez szintén egy keresztábla elemzés segítségével valósult meg (28. ábra).

28. ábra: A turisztika hozzájárulása a vidék élhetőségéhez és fejlődéséhez

(Forrás: saját szerkesztés)

Vidék fejlesztésének kellő mértéke	Főváros		Megyeszékhely		Város		Falu		Egyéb	
	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi	Nő	Férfi
18 alatti: igen 18 alatti: nem 18 alatti: talán							1	1		
18 és 25 év közötti: igen 18 és 25 év közötti: nem 18 és 25 év közötti: talán	2	3	5	1			8	1		1
26 és 40 év közötti: igen 26 és 40 év közötti: nem 26 és 40 év közötti: talán	4	4	1		9	3	5	2		2
41 és 60 év közötti: igen 41 és 60 év közötti: nem 41 és 60 év közötti: talán	2	4	2	2		1	2		1	1
61 év felett: igen 61 év felett: nem 61 év felett: talán	1	2	1	2		2	1	1		

A 18 év alattiak esetében csak falun lakók voltak a kitöltők között, és mind a két nem az igen választ jelölte meg. 18 és 25 év közöttiek a város kivételével minden lakóhelyről voltak a válaszadók között. Ők döntő többségben az igen választ jelölték meg, és mindössze csak egy megyeszékhelyen lakó férfi és egy falun élő nő válaszában találjuk meg a nemet. Ebből az életkor-intervallumból nem érkezett a talán lehetőségre megjelölés.

A 26 és 40 év közötti korosztályban a fővárosban lakók közül mind a két nem az igen választ adta meg egyetlen férfi kivételével, aki a nemet jelölte meg. A megyeszékhely esetében már más az eredmény, mert egy női igen válasz mellett mind a két nem a talán lehetőséget jelölte be. A városban lakó férfiak mindegyik az igent jelölte meg, míg 9 nő igen, és kettő nem válasz megjelölést tett a kérdőíven. A faluban élők közül egy kivételével mindenki az igent jelölte be mind a két nemnél, és egyetlen nő adott nemleges választ a vidék fejlesztésének kellő mértékével kapcsolatban feltett kérdésemre. Végül az egyéb kategóriában két férfi volt megtalálható, akik az igent jelölték be.

A 41 és 60 év közöttiek a főváros esetében mind a két nemnél az igent választották. A megyeszékhely esetében egy férfi talán válasza kivételével a férfiak többsége az igen lehetőséget jelölte meg, míg a nők nagyobb többsége a nemet választotta. A városban élők között csupán egyetlen személy, egy férfi válaszadó volt, aki az igennel felelt. A falun élők között csak nők voltak, akik az igen és a nem válaszokra egyaránt letették a voksukat. Az egyéb település kategóriában mind a két nem az igen választ jelölte meg.

A 61 év feletti kitöltők a fővárosban és a megyeszékhelyen mind a két nem esetében az igent jelölték meg egy megyeszékhelyen lakó férfi kivételével, aki a nemet választotta. A város lakóhelyéről csak férfiak voltak a válaszadók, akik az igent jelölték meg. A falu esetében mind a két nem válasza igen volt a feltett a kérdésre. 61 év felettiak közül az egyéb település kategóriába nem tartozott kitöltő személy.

A keresztábra elemzés során azért ezt a módját választottam az adatok megjelenítésének, mert nem, lakóhely és kor alapján egy táblázaton belül látszik a válaszok megoszlása a vizsgált kérdésekben. Segítségével meg tudtam jeleníteni a különböző demográfiai jellemzőkre lebontva azt, hogy melyik válaszadó milyen véleményt alkot a vidék fejlődéséről, illetve a hazai turisztikai lehetőségek vonzerejéről. Egyértelműen látható benne az eredmények megoszlása mindhárom vizsgált jellemző vonatkozásában. Például: a falun élő 26 és 40 év közötti nők mit gondolnak a vidék turisztikai vonzerejéről?

Összességében megállapítható tehát, hogy nemtől, kortól és lakóhelytől függetlenül a válaszadók többsége azt gondolja, hogy a turizmus kellő mértékben hozzájárul a vidék fejlődéséhez. Kisebb részük gondolja csupán az ellenkezőjét, míg néhányan bizonytalanok a választ illetően.

4.2 Mélyinterjú

Az interjút egy Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyei kisközség szálláshely szolgáltatójával készítettem el, aki aktívan kiveszi a részét a település mindennapjaiból. Helyben él és dolgozik, nagy területen foglalkozik mezőgazdasággal. Emellett családi vállalkozás keretében falusi szálláshelyet is üzemeltet. Az első kérdésemben megkértem, hogy röviden meséljen magáról.

Gy. Sándornak hívják. Tarpán él, és a felsőfokú tanulmányai kivételével az egész életét ezen a településen töltötte el. Nős, három gyerek édesapja. Mezőgazdasággal foglalkozik főállásban, emellett falusi szálláshelyet is üzemeltet a településen. Tipikusan az a vidéki ember, aki röghöz kötött, és mind a családi tradíciók, mind a munkájának, mind pedig a vidéknek a szeretete azt a meggyőződést táplálja benne, hogy megtalálta a helyét a világban.

A településhez való kötődése régi keletű, mert a családjá több generációra visszamenőleg szintén ezen a településen élt, így elmondható azt, hogy tősgyökeres Tarpainak számítanak. Szeret itt élni, mert véleménye szerint egy kis településről beszélünk, ahol mindenki ismer mindenkit. Ez szorosabbá teszi a kötődést, a baráti kapcsolatok és a rokoni viszonyok sokszor összefonódnak

A helyi lakosság nagysága, a korosztályok megoszlása elmondása alapján vegyes összetételűnek mondható, 2032 fő jelenleg a regisztrált lakosok száma. A középkorú és az idősebb korosztály van túlsúlyban, míg a fiatalok sajnos kevesebben vannak. Ennek oka lehet az, hogy a környék munkalehetőségei a mezőgazdaságon kívül inkább csak a közelebb fekvő városokban állnak rendelkezésre, ezért sokan a tanulmányaik befejezése után már nem jönnek vissza a településre. A helyben maradás azoknál a családoknál jellemző, akik mezőgazdasággal foglalkoznak, és a gazdaság továbbvitele megkívánja azt.

A helyi lakosok munkalehetőségei ezen a vidéken nem túlzottan jók. A tősgyökeres tarpaiak legnagyobb része mezőgazdasággal foglalkozik, és kisebb-nagyobb területeken szántóföldi növénytermesztést, illetve hagyományosan gyümölcstermesztést folytat. Emellett még néhány család foglalkozik turizmussal is, de ezeken kívül a más munkalehetőség nem nagyon adódik a környéken, csak a távolabb fekvő városokban. Fehérgyarmat, Vásárosnamény és Mátészalka nagyobb üzemeiben, gyáraiban van lehetőség munkavállalásra.

A település helyi sajátosságai, az ismertebb nevezetességei voltak a következő kérdés témái. A település már régről ismert, hiszem a Rákóczi szabadságharchoz kötődően Esze Tamás, a talpasok vezére is tarpai származású volt. A település a Tisza mellett található meg, illetve ismert még a határ mellett fekvő Tarpai-hegy is. Nagyon sok hagyományos táj jellegű építészeti vonást magán viselő épület található meg a településen. Hagyományos parasztházak, malom Ezek mellett fontos dolog az itt lakók életében a hagyományörzés, és az olyan helyi előállítású termékek, mint például a tarpai szilvalekvár és a szilvapálinka országos ismertségre is szert tettek. Ezek mellett a kézműves és hagyomány őrző mesterségek is érdeklik a turistákat.

Ezzel összefüggésben a falusi turizmus, mint megélhetési forrás Tarpán, volt a folytatás témája. A turizmus mindig részét képezte a település életének, hiszen a vidék adottságai, a Szatmár-Beregi tájvédelmi körzet szépsége, a védett területen élő ritka növények és állatok (kockásliliom, pannon gyík) egyedisége és sokfélesége, a helyi kézműves termékek és persze a Tisza folyó nyújtottak kikapcsolódási lehetőségek, valamint a népművészeti és építészeti fennmaradt nevezetességek mindig is vonzották a látogatókat.

Ehhez kapcsolódik még az időközben folyamatos fejlesztések során kialakuló kikapcsolódási és sportolási lehetőségek széleskörének köszönhetően az is, hogy az aktív kikapcsolódásra vágyók is megtalálják itt a számításukat. Túrázni, kerékpározni, horgászni és vadászni egyaránt sokan jönnek el ide. Ezt már megszokták az itt élők, és barátságosan viszonyulnak a látogatókhoz.

A turisztikai pályázatoknak és fejlesztéseknek köszönhetően egyre többen vették ki a részüket abból, hogy szálláshelyet vagy különböző programokat biztosítsanak számukra, emiatt nem újkeletű dolog a turisták jelenléte náluk. Tisztában vannak az itt élők azzal, hogy a turisztikából származó bevételek csak akkor jelennek meg, ha vonzóvá teszik a települést az ide látogatók számára, és a viselkedésük, kedvességük is nagyban hozzájárul ehhez.

Megkérdeztem azt, hogy mennyire nyitott a közösség az új dolgokra, a változásokra? A válasz alapján megtudtam azt, hogy lakosság és az itt élő emberek haladó szelleműek amellet, hogy igyekeznek megőrizni az évszázadok során kialakult hagyományokat, és ennek következtében nyitottak az újdonságok befogadására. Amennyiben azok nem változtatják meg nagyobb mértékben a kialakult környezetet, nem zavarja őket. Nyilvánvalóan a turizmus is egy időszakos dolog, a nyári főszezonon kívül tavasszal és ősszel, sőt már a lehetőségeknek köszönhetően télen is vannak turisták náluk. Számuk hektikusan változik.

Fontosnak tartottam beszélgetni arról, hogy falusi turizmusban résztvevő helyiek kiegészítő tevékenységként végzik azt, vagy pedig főállásban látják vendégül az ide látogatókat? Általában az itt élőknek a fő bevételi forrása a mezőgazdaság, és csak kiegészítő tevékenységként, családi vállalkozásban foglalkoznak még turizmussal is a helyi lakosok. Nagyon sokan főállással is rendelkeznek, és mellette csinálják tevékenységüket. Természetesen van, olyan is, aki főállásban ezen a területen dolgozik. Véleményem szerint ez azért van így, mert a turisták jelenléte a településen csak időszakos és nem olyan nagy létszámú, hogy egészében el tudjon tartani egy családot. Viszont éppen ez adja a település vonzerőjét, hogy békés, nyugodt környezetet kínál az idelátogatóknak, és nem jellemző a zsúfoltság sem.

Természetesen fontos momentum turisztikai szempontból, hogy vannak-e olyan vendéglátók a településen, akik nem csak szálláshelyet, hanem egyéb szolgáltatásokat, programokat is kínálnak a vendégeiknek? Kiderült, hogy minden szálláshelyet biztosító igyekszik úgymond megfogni a vendégeket, és ezt csak úgy lehetséges, hogy egyéb lehetőségeket is kínál számukra. Ilyenek például a hagyományos disznótoros programok, a szilvalekvár főzés, a lovaglás, gasztronómiai élmények. Ebből a megfontolásból a tarpai hegyen létrejött és működik egy helyi borászat is. Természetesen a Tisza kínálta lehetőségek, valamint a sportolási lehetőségek egyaránt megtalálhatók szinte minden szolgáltató kínálati palettáján.

A visszatérő vendégek arányáról elmondta, hogy mind a saját tapasztalatai alapján, mind pedig az ezzel foglalkozó ismerősök elmondása alapján ki lehet jelteni azt, hogy egyre nagyobb arányban vannak az ide látogatók között a visszatérő vendégek is. Ők általában látogatási alkalmanként néhány napot kifejezetten nálunk szeretnének eltölteni. Azt is hozzátette, hogy a visszatérő vendégek híret viszik Tarpának, és sokszor hoznak magukkal újabb vendégeket is, akik szintén szeretnék megismerni a települést és a környezetét.

Ahhoz, hogy szélesebb körben váljon ismertté a település, és több vendég érkezzen, hirdetik a szálláshelyeket és a szolgáltatásaikat. A fő előnyük, hogy nagyon sok a visszatérő vendég, és ők tudatosan, illetve úgymond szájhagyomány által terjesztve viszik hírünket az országban. Elmondható azt is, hogy a világban is hallottak már róluk, mert néhány külföldi is szokott érkezni Tarpára. A szolgáltatók lehetőségek szerint internetes felületen hirdetnek, turisztikai oldalakon. Mindenki próbálja szélesebb körben megismertetni magát és a szolgáltatásait.

A kulturális és közösségi élete a településnek szerteágazó. Kijelenthető az, hogy az emberek összetartók, és igyekeznek mindent megtenni a település érdekében. A rendelkezésre álló források kihasználtsága minden téren megtörténik. A település elsődleges vonzerőjét az ismeretségen kívül az is biztosítja, hogy határmenti, úgymond eldugott vidéken található, távol a város zajától, gyönyörű szép természeti környezetben. A Tisza nyújtotta pihenési, sportolási lehetőségek sokszor az ott kikapcsolódó embereket is arra buzdítják, hogy legalább egy napos kirándulás tegyenek a tarpai nevezetességek a megtekintése és a helyi jellegzetes ételek és italok megkóstolásának beiktatásával a faluba. Emellett a látogatók szinte kivétel nélkül vásárolnak is mind a lekvárból, mind a pálinkából, mind az egyéb helyi specialitásokból, amelyek egyedi íze és minősége nemcsak a gasztroturisták számára jelent vonzerőt.

Szezonális események is kerülnek megtartásra a településen. Érdekelt az, hogy ezeknek van -e vendégcsalogató hatásuk? Interjúalanyom véleménye szerint a szezonális események a településen mindig az évszakhoz köthető mezőgazdasági munkákkal vannak összefüggésben. A szilva érésének idején a lekvár készítés sok érdeklődőt vonz. Emiatt igen, elmondható az, hogy ezek az események mindig nagyobb vendégforgalmat eredményeznek az átlagosnál.

Nyár elején a kérész rajzásakor sokan jönnek le a Tiszához, hogy részesei legyenek ennek a ritkán látható és egyedi természeti eseménynek. A téli disznóvágások szintén olyan események, amelynek megvannak a maguk kedvelői. A falunapok inkább csak a helyi és a környékbeli települések lakóinak szóló programok, de már ezen is nagy számban szoktak megjelenni a turisták.

Felmerült az is, hogy mikor van a legnagyobb kihasználtsága a helyi szálláshelyeknek? Határozott válasz érkezett rá. „- Természetesen a nyári időszak a legzsúfoltabb”. Emellett tavasszal és ősszel, valamint a hosszú hétvégék alkalmával vannak a legtöbb foglalások. Télen általában inkább a vadászni járó vendégek részéről a nagyobb érdeklődés. A vendég éjszakák hossza változó, az egyetlen éjszakától a teljes hetes foglalásokig mindenfélét megtalálhatunk. Általánosságban elmondható az, hogy a három-négy napos itt tartózkodás az átlagosan jellemző.

A vizsgálat szempontjából leglényegesebb kérdésekkel folytattuk. Az érdekelt, hogy mennyiben járul hozzá a település bevételeinek növeléséhez, ezáltal a vidék fejlődéséhez a helyi turizmus? Megállapítást nyert, hogy természetesen a turisták által elköltött pénz is jelentős mértékben hozzájárul az önkormányzat bevételeihez. Nem csak a szálláshelyek kapcsán mérhető a bevételek növekedése, hanem például a turisták igényeinek kiszolgálása céljából a falunapon, és a nyári időszakban megjelennek a vásárolók, akik a portékájuk értékesítése érdekében nagyobb összegeket is képesek kiadni azért, hogy helyet kapjanak az adott eseményen, illetve helyszínen. A turisztikai szezonban a helyi bolt és pékség bevételeiben is a megugrik forgalom. Ez közvetve az iparüzési adó szempontjából sem hátrányos a település szemszögéből, és hozzájárul a fejlődéshez is.

A fejlődés lehetőségét taglalva elmondta azt, hogy véleménye szerint a fejlődés turisztikai szempontból leginkább azt jelenti, hogy a meglévő műemlékek restaurálásával, az állapotuk megőrzésével biztosítják annak hosszú távú fennmaradását, elősegítve a fenntartható fejlődést. A meglévő programok és szálláshelyek elegendő érdeklődőt és turistát jelentenek a településnek, de a fő vonzerőjét még mindig az a csendes és nyugodt környezet jelenti, amit kínál a település az ide látogatók számára. Ezért nagyobb fejlesztések ilyen téren nem feltétlenül szükségesek.

Esetleges lehetőségként felmerült, hogy a helyi kézműves és gasztronómiai termékek szélesebb körben történő megismertetésére lehetséges lenne egy új, néhány napos programsorozat szervezése megfelelő marketinggel társulva, ami szintén sok turistát vonzhatna ide. A fejlesztés leginkább azt gondolja, hogy a környékbeli infrastruktúra területén szükséges. Vagyis az utak állapotának javítása, esetleg a határ miatt meggyengült mobilhálózati térről fejlesztése lenne itt elsősorban szükséges.

A tervezett helyi fejlesztések köréről elmondta, hogy az önkormányzat nagyobb mértékű turisztikai beruházást jelenleg nem szeretne eszközölni, hanem a meglévő szolgáltatások fenntartása, és mint említettem, az infrastruktúra fejlesztése az elsődleges cél. Emellett az orvosi ellátás és ügyelet állandósítása, gyógyszerári ügyelet és egy mozi kialakítása szerepel még a távlati és közelebbi települési célok között.

Végezetül a személyes véleményére voltam kíváncsi. Feltettem a kérdést, hogy véleménye szerint a vidéki turisztika milyen mértékben járul hozzá a vidékfejlesztéshez? Azt gondolja, hogy szinte kizárólag a turizmus által lehet önálló fejlődést elérni olyan vidéken, ahol nem folyik ipari tevékenység. Pályázati források csak korlátozottan állnak rendelkezésre, és azok is csak bizonyos fejlesztési célok érdekében vannak kiírva. Tehát egyértelmű igen a válasza a kérdésre.

5. Következtetések és javaslatok

Összességében az ebben a fejezetben megosztani kívánt következtetéseim és személyes tapasztalataim eredményezik egyben azokat a javaslatokat is, amelyeket megfogalmazok a vidéki turizmus és a vidékfejlesztés kapcsolatáról.

Az első a gondolatom a témával kapcsolatban az, hogy a vidékfejlesztés különböző helyi adottságok és kiépített szolgáltatások segítségével igyekszik egy olyan széleskörű és komplex szolgáltatás nyújtani az igénybe vevők számára a turizmus által, amelyek lehetőség szerint mind nagyobb bevételt tudnak termelni a vállalkozások, és ezáltal közvetve a vidéki települések számára.

Ennek eredményeképpen helyben tudják tartani a lakosságot, hiszen a munkájuk által elő tudják teremteni a megélhetésükhöz szükséges feltételeket, és nem kell elvándorolniuk más területekre vagy nagyvárosokba munkavégzés céljából. A helyben maradó lakosság egyben azt is jelenti, hogy igényük fogalmazódik meg a jobb életkörülményekre, és ezáltal kapcsolatosan a vidékre látogatók számára is egy modernebb és fejlettebb infrastruktúrát alakítanak ki.

Teszik mindezt természetesen úgy, hogy mindeközben a helyi sajátosságokat és értékeket megőrzik, a fejlesztéseket igyekeznek a tájképi és kulturális örökségek óvásának figyelembevételével elvégezni. Ez már csak azért is szükséges, mert elsősorban ezek az értékek teszik a vidéki területeket vonzóvá a turisták számára.

Nélkülük elmaradnának a bevételek, ami közvetetten és hosszú távon az adott terület elnéptelenedését eredményezni a megélhetési lehetőségek híján. A vidékfejlesztés elsősorban hazai és EU-s források igénybevételével valósul meg, de nem csak ezek a források jelentenek a vidék számára bevételt. Az adott területeken élő szolgáltatók a bevételeik bizonyos részének visszaforgatásával is próbálják emelni szolgáltatásaik színvonalát.

Természetesen ehhez szükséges az, hogy minél több vendéget tudjanak fogadni, mert ez arányosan nagyobb bevételeket jelent a számukra. Ehhez kapcsolódóan folyamatosan szükséges az infrastrukturális fejlődés mellett a megfelelő marketing alkalmazása is. Ezt közvetve és közvetett módon egyaránt meg lehet valósítani.

Igyekeznek minél nagyobb élményt biztosítani az ide látogatók számára, amit a programok körének és a sportolási lehetőségek bővítésével, illetve az egyéb kapcsolt

szolgáltatások, például a gasztronómia folyamatos megújításával próbálnak elérni. Emellett természetesen szükség van arra is, hogy az ország teljes területén, illetve akár a határokon túl is megfelelő módon tudják reklámozni tevékenységüket. Manapság már a televízió mellett az online marketing az, ami hatásosnak bizonyul.

A korábban használatban lévő szórólapok és kiadványok ma már nem megfelelő hatásfokkal működnek és csak viszonylag koncentráltan terjeszthetők, és emiatt kevés emberhez jutnak el. Ezzel szemben a különböző online reklámok az egész világon azonnal tájékoztatni tudják az érdeklődőket a kínálgó lehetségekrl.

Az általános vélemények azok, hogy a hazai vidéki turisztikai lehetőségek széles körűek és kielégítők. A külföldi lehetőségekhez képest nincsenek elmaradva a legtöbb vélemény alapján. Azok, akik valamilyen okból a külhoni utazásokat preferálják, egyrészt különlegesebb élményekre vágnak, vagy pedig olyan dolgokat szeretnék megnézni vagy kipróbálni, amivel hazánkban nem találkozhatnak. Ilyenek például az óceánok és tengerek, trópusi vidék, magashegység, és a többi.

Másrészt pedig azt is megállapítható, hogy ezen utazások költségvonzatai jóval magasabbak, amit csak a nagyobb jövedelemmel rendelkezők engedhetnek meg maguknak. Emiatt pedig a vélemények kialakulása is annak függvénye, hogy ki mennyi tapasztalatot tudott már gyűjteni külföldi, illetve hazai utazásai során. Az összehasonlítási alapok megléte azt gondolom, hogy rendkívül fontos ebben a kérdésben.

Javaslatként fogalmazódik meg bennem meg az, hogy véleményem szerint nagyon fontos egy egészséges egyensúly megtartása a helyi értékek megőrzése érdekében. Gondolok itt arra, hogy a turizmus és az adott vidéki helyszínekre látogatók számát egyrészt korlátozza a vendéglátó és szálláshelyek férőhelyeinek száma, másrészt pedig például egy védett természeti érték kapcsán ügyelni kell arra, hogy a turizmus ne okozzon kárt az adott megőrizni kívánt természeti értékben vagy műemlékben. Ez azt az eredményt hozná, hogy csökkenne azoknak a turisztikai vonzerője.

A különböző szolgáltatásokat úgy kell megvalósítani, hogy lehetőség szerint maximális élményt nyújtson a turisták számára, minden közben pedig a helyi értékek megőrzése és a fenntartható fejlődés megvalósulása által a következő generációnak is legyen lehetősége kihasználni az adott tájegység által kínált lehetőségeket.

A turisták által elköltött összegek nagyságának mértéke nagyban hozzájárul a vidék fejlődéséhez. Ennek a folyamatnak a megőrzése érdekében szükséges a bevételek egy

részének visszaforgatása a szolgáltatásokba. Ez igényli az infrastruktúra (elsősorban az úthálózat) és a szolgáltatások körének folyamatos bővítését is.

A fejlődésben kulcsszerepe van az igénybe vehető pályázatoknak és támogatásoknak. Lehetővé teszik azt, hogy egyben, nagyobb összeg ráfordításával valósulhasson meg egy fejlesztés. Nélkülük ehhez akár hosszabb évek spórolása, vagy pedig banki hitel felvétele válna szükségessé. Ez minden esetben meggondolandó dolog, mert a banki kamatok magasak, és egy hitel felvétele hosszú távú elköteleződést jelent.

A pályázati feltételeknek való megfelelés nem könnyű, de a támogatottság mértéke olyan nagy, hogy egy beruházásnak akár teljes, 100%-a is támogatásra kerülhet. Természetesen a szolgáltatók és az önkormányzatok fejlesztési lehetőségei nem azonosak, ám mindkettő szorosan hozzájárul ahhoz, hogy a vidék megőrizze a vonzerőjét a turisták számára, ezzel hozzájárulva az ott élők megélhetéséhez és a vidék fejlődéséhez.

6. Összefoglalás

Véleményem szerint a vidékfejlesztés és a turisztika összefonódása és a lehetőségek kiaknázása a megfelelő odafigyeléssel a vidék fejlődésének jövőbeni záloga is egyben. Munkám célja az volt, hogy a vidéki turizmus és a vidékfejlesztés összekapcsolódásán keresztül bemutassam a kettő között kialakult kapcsolatrendszert, illetve az egymásra gyakorolt kölcsönös hatásukat.

Ennek érdekében igyekeztem a bőven rendelkezésre álló szakirodalmi források feltérképezésével egy olyan áttekintő alapot teremteni a munkámhoz, amely megmagyarázza az alapvető definíciókat, illetve emellett be is mutatja különböző lényeges aspektusokat is, és ezáltal érthetőbbé teszi a vizsgálati részben szereplő adatok kiértékelését.

A vizsgálati adatokat kérdőív készítésével, illetve egy mélyinterjú segítségével gyűjtöttem össze. A kérdőív terjesztése online történt az ismeretségi körömben, mely az ismerősök által tovább küldve terjedt szét és érte el a leírt kitöltői létszámot (93 fő). A benne szereplő kérdések igyekeztek feltárni a megkérdezettek véleményét a témával kapcsolatban.

Mivel a vidéki utazást és vidéki turizmust mindenki saját tapasztalatok alapján tudja behatárolni és ez által véleményt alkotni, így azt gondolom, hogy eléggé reprezentatív felmérés sikerült elkészítenem. A kérdőív vidékfejlesztésre vonatkozó kérdései pedig rávilágítottak arra, hogy mit gondolnak általánosan az emberek a vidéki turizmus szerepéről a vidékfejlesztésen belül.

Ezt igyekezett alátámasztani egy mélyinterjú, amelyet egy vidéki szálláshely szolgáltatóval készítettem el, aki nem csak turistaként, hanem a másik oldalról látva tudta tapasztalatait megosztani velem. Emellett a település életéből is aktívan kiveszi a részét, így van rálátása a turizmus vidéki hatásaira.

A kérdések és a válaszok különböző összefüggéseket tártak fel és világítottak meg a témában, és picit mélyebben is körül járták a témakör különböző aspektusait. A kérdőív és az interjú együttesen azt gondolom, hogy megfelelő módon tudta bemutatni a vizsgált témakört, illetve a vidékfejlesztéshez kapcsolódóan a legfontosabb kérdések legtöbbjére is választ adott.

Ezek alapján fogalmazódtak meg bennem a következtetek és javaslatok is, amelyek saját tapasztalatokat és véleményt egyaránt tükröznek. Bízom abban, hogy a munkám érthetően és olvasmányos módon dolgozta fel a témát, és ez által kedvet kapott mind a vidéki turizmushoz, mind pedig az esetleges mélyebb vizsgálatokhoz az olvasója.

Irodalomjegyzék

1. Bainé SZ. B. (2003): A falusi turizmus ökonómiai kérdései. = Agrártudományi Közlemények. - 2003. 12. 55-71.p. ö: eng. b:71.p
2. Barta T. (2018): Vadászatszervezés, vadászati turizmus, vadászetika. Szegedi Tudományegyetem Mezőgazdasági Kar, Állattudományi és Vadgazdálkodási Intézet
3. Boros A., Imre M., Kristó K., Mikó Z., Papp Zs. (2010): Agrár- és vidékfejlesztési igazgatás. Budapest,. Szaktudás Kiadó Ház Zrt. ISBN: 9789639935488
4. Dávid L. - Tóth Géza - Kelemen N. - Kincses Á. (2007): A vidéki turizmus szerepe az Észak-Magyarország régióban, különös tekintettel a vidékfejlesztésre a 2007. évi agrár- és vidékpolitika tükrében. = Gazdálkodás. - 2007. 51. 4. 38-57.p. ö: eng. b:57.p.
5. Dérer I. (2021): Erkölc, erő, egyetértés: a „szektor” jövőképe Magyarországon. Előadás a „A jövő kihívásai a horgászat és haltermelés területén” MOHOSZ – MAHAL – MATE szakkonferencián, Hungexpo, Budapest, 2021.10.03. <https://nyito.mohosz.hu/index.php/szovetseg/9-hirek/823-a-jovo-kihivasai-a-horgaszat-es-haltermeles-teruleten>; Letöltve:2024. 03 29.
6. Dorgai L. (2010): Vidék- és területfejlesztés 1.: Fogalmak és rendszerezésük, a különböző politikák kapcsolódása. TÁMOP - 4.1.2-08/1/A-2009-0027 „Tananyagfejlesztéssel a GEO-ért” projekt. Nyugat-magyarországi Egyetem Geoinformatikai Kar
7. European Commission (2024): Rural development. https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/rural-development_en Letöltve: 2024.03.23.
8. Európai Parlament (2022): Ismertető az Európai Unióról. A KAP második pillére: a vidékfejlesztési politika. <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/110/a-kap-masodik-pillere-a-videkfejlesztési-politika> Letöltve: 2024.03.10.
9. F. Nagy Zs., Baráti S., Gyulai I., Szász R. (1995): A fenntartható fejlődés programja: A környezetvédő mozgalmak nézőpontja a fenntartható fejlődés programjáról, Budapest, Természetvédők Szövetsége
10. Fehér I. - Kóródi M. (2008): A vidéki turizmus fejlesztése. Budapest. Szaktudás Kiadó Ház. ISBN 978-963-9736-70-2

11. Gozlan, R. E., St-Hilaire S., Feist S. W., Martin P., Kent M. L. (2005) Biodiversity: disease threat to European fish, *Nature*, 435 (7045), p. 1046
12. Kerek Zoltán - Marselek Sándor (2009): A vidékfejlesztés gyakorlata, lehetőségek, intézkedések. Szaktudás Kiadó Ház Rt., 2009. ISBN: 9789639935075
13. Knoll I., Lakatos P. (2014): Közszolgálat és Fenntarthatóság, Nemzeti Közszolgálati Egyetem Budapest, 2014
14. Kovács D. (2003): Falusi vendéglátás Magyarországon. AGROINFORM KIADÓ ÉS NYOMDA KFT. Budapest. ISBN:9635027842
15. Kovács T. (2012): Vidékfejlesztési politika. Ludovika Egyetemi Kiadó. Budapest. ISBN: 9789639950702
16. Könyves E., Szabó B., Tikász I. E. (2009): A falusi turizmus helyzete és gazdasági kérdései – Párbeszéd a vidékért.. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest. ISBN: 9789635085675
17. Kulcsár T. (2003): Falusi turizmus ismeretek. B+V Lap- és Könyvkiadó Kft. Budapest.
18. Kun A. - Rév Sz. (2012): A fenntarthatóság pillérei. Energia- és pénzgazdálkodás. Öko-völgy Füzetek 2. Öko-völgy Alapítvány, Somogyvámos, 2012
19. Lawrence G. F. (2009): The SWOT Analysis: Using your Strength to overcome Weaknesses, Using Opportunities to overcome Threats Paperback – October 15, 2009. London. ISBN-101449546757
20. Lévai F., Nagy G., Kovásznai Szász G., Székelyhidi T. (2013): Tanyató Program kézikönyve Háztáji multifunkciós vízterületek kialakítása, fenntartása, hasznosítása
21. Lukács G. S. (2004): A vidékfejlesztés kézikönyve. Budapest, Szaktudás Kiadó Ház. ISBN/ISSN: 9639553506
22. Mádi L. (2022): Sikeres a vidékfejlesztési politika. <https://magyarnemzet.hu/velemenyt/2022/04/sikeres-a-vidékfejlesztési-politika>
Letöltve: 2023.03.22.
23. Michalkó G. (2004): A turizmuselmélet alapjai. Kodolányi János Főiskola, Székesfehérvár. ISBN: 978-963-9558-76-2
24. Michalkó G. (2012): Turizmológia: elméleti alapok. Akadémiai Kiadó
25. Szabó B. - Posta L. (2009): Potential links between rural tourism and agriculture in the Northern Great Plain Region. = Gazdálkodás. - 2009. 53. 23. ksz. 70-78.p. ö: hun. b:78.p.

26. Udvari Zs. (2013): Az akvakultúra beruházások engedélyezési útmutatója. Vidékfejlesztési Minisztérium Erdészeti, Halászati és Vadászati Főosztály Budapest
27. http1: Áttekintés. Magyar Turisztikai Ügynökség. szerző nélkül. <https://mtu.gov.hu/cikkek/atekintes-104> Letöltve: 2024.03.28.
28. http2: Harmadára zuhant vissza a turizmus a világon a járvány hatására. szerző nélkül. <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20201002/harmadara-zuhant-vissza-a-turizmus-a-vilagon-a-jarvany-hatasara-451274> Letöltve: 2024.03.29.
29. http3: A turizmus eredményei Magyarországon. Magyar Turisztikai Ügynökség, 2023. szerző nélkül. <https://mtu.gov.hu/cikkek/a-turizmus-eredmenyei-magyarorszagon> Letöltve: 2024.03.28.
30. http4: Idegenforgalom. Eu hivatalos honlapja. szerző nélkül. https://ec.europa.eu/regional_policy/hu/policy/themes/tourism/ Letöltve: 2024.03.28.
31. http5: Magyar Turisztikai Ügynökség (2022): Turizmus 2.0. https://mtu.gov.hu/dokumentumok/NTS2030_Turizmus2.0-Strategia.pdf Letöltve: 2024.03.28.
32. http6: Portfólió (2020): Sosem látott zuhanás: külföldiek nélkül egyszerűen összeroppan a magyar turizmus. <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20200515/sosem-latott-zuhanas-kulfoldiek-nelkul-egyszeruen-osszeroppan-a-magyar-turizmus-431826> Letöltve: 2024.03.28.
33. http7: Turizmus.com (2022): NTAk: Jelentősen javultak 2021-ben a hazai turisztikai adatok. <https://turizmus.com/szabalyozas-orszagmarketing/ntak-jelentosen-javultak-2021-ben-a-hazai-turisztikai-adatok-1179466> Letöltve: 2024.03.28.
34. http8: Wallendums P. (2015): Merre tovább vadászturizmus? <https://www.hirmagazin.eu/merre-tovabb-vadaszturizmus> Letöltve: 2024: 03.30.
35. http9: Feiszt O. (2007): A vadászati turizmus jelentősége a magyar vadgazdálkodásban <http://www.vadaszat.net/hirek/2007/feiszt.htm> Letöltve: 2024.03.30.
36. http10: Agrárstatisztika. Kormány.hu. szerző nélkül. https://agrarstatisztika.kormany.hu/download/8/3e/e2000/Szoveges_kozl_orszagos_vedett_terulet+Natura_2000.pdf Letöltve: 2024.03.29.
37. http11: Természetvédelem.hu Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területek. szerző nélkül. <https://termeszetvedelem.hu/orszagos->

Ábrák és táblázatok jegyzéke

1. ábra: A turizmus értékének aránya a GDP-hez viszonyítva.....	11
2. ábra: A legnépszerűbb vidéki turisztikai programok.....	13
3. ábra: Magyarország természetvédelmi területei.....	19
4. ábra: A kitöltők nem szerinti megoszlása.....	22
5. ábra: A kitöltők életkor szerinti megoszlása.....	23
6. ábra: A kitöltők lakóhely szerinti megoszlása.....	24
7. ábra: A vidéki utazásokra való hajlandóság a válaszadók körében.....	25
8. ábra: A vidéki utazások átlagos időtartama alkalmanként.....	26
9. ábra: A vidékre utazók utazási partnereinek felmérése.....	27
10. ábra: Általános utazási célok a vidéki turizmusban.....	28
11. ábra: Szálláshelytípusok igénybevétele a vidéki utazások során.....	29
12. ábra: Vidéki turisztikai szolgáltatások igénybevételének gyakorisága éves szinten.....	30
13. ábra: Utazási célokon kívüli programlehetőségek igénybevétele.....	32
14. ábra: Utazási célokon kívüli programlehetőségek típusai.....	33
15. ábra: Turisztikai lehetőségek kihasználásának hatása a vidékfejlesztésre a válaszadók szerint.....	34
16. ábra: A turizmus és a vidékfejlesztés érdekeinek egyezősége a kitöltők véleménye alapján....	35
17. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek értékelése.....	37
18. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek kellő mértékű fejlesztése a válaszadói vélemények alapján.....	38
19. ábra: Vidéki turisztikai lehetőségek összehasonlítása az egyéb utazási lehetőségekkel.....	39
20. ábra: A vidéki turisztika fejlődésének hatása a vidéki régiók lakosságára.....	42
21. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek megítélése a nemek szerint.....	43
22. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek megítélése korosztályok szerint.....	44
23. ábra: A vidéki turisztikai lehetőségek megítélése lakóhely szerint.....	45
24. ábra: A turisztikai lehetőségek hozzájárulása a vidék fejlődéséhez a nemek szerint.....	46
25. ábra: A turisztikai lehetőségek hozzájárulása a vidék fejlődéséhez korosztályok szerint.....	46
26. ábra: A turisztikai lehetőségek hozzájárulása a vidék fejlődéséhez lakóhely szerint.....	47
27. ábra: A hazai vidéki turisztika vonzerejének elemzése.....	48
28. ábra: A turisztika hozzájárulása a vidék élhetőségéhez és fejlődéséhez.....	49

Mellékletek

1. Kérdőív

A turizmus szerepe a vidékfejlesztésben

Tisztelt kitöltő! A kérdőív szakdolgozatom részeként a turizmussal kapcsolatos kérdésekre keresi a választ. A dolgozat témája a turizmus szerepe a vidékfejlesztésben. Kérem, hogy az űrlap kitöltésével segítse a munkámat! Válaszadását előre is köszönöm!



1. Az Ön neve:

Nő - Férfi

2. Az Ön kora:

- 18 év alatti
- 18 és 25 év közötti
- 26 és 40 év közötti
- 41 és 60 év közötti
- 61 év feletti

3. Az Ön lakóhelye:

- Főváros
- Megyeszékhely
- Város
- Falu
- Egyéb

4. Szokott vidékre utazni kikapcsolódási vagy hobbi céllal?

Igen – Nem

5. Ha igen, akkor mennyi időt szán erre a tevékenységre?

- 1 napnál kevesebb
- 1-2 nap
- 1 hétnél kevesebb
- 1 hét
- 1 hétnél több

6. Az ilyen szervezett utakra kivel szokott elutazni?

- Egyedül
- Családdal
- Barátokkal
- Változó, programtól függ

8. Az ilyen vidéki utazások során mi szokott lenni a kitűzött cél?

- Családi kirándulás
- Szabadság eltöltése

- Sportolási cél
- Vidék nevezetességeinek megismerése
- Gasztronómia megismerése
- Nincs konkrét célom
- Egyéb...

9. Hol szokott megszállni ezeken a vidéki kiruccanásokon?

- A vendéglátó szálláshelyén
- Falusi turizmus vendéglátóhelyein
- Hotelben
- Ismerősnél, rokonnál
- Egyéb...

10. Milyen gyakran veszi igénybe a vidéki turizmus által elérhető szolgáltatásokat?

- Hetente
- Havonta
- Néhány havonta
- Évente
- Egyéb

11. A vidéki látogatásai során az utazási célján kívül sportolási, vagy egyéb szabadidős tevékenységeket is szokott végezni?

Igen – Nem

12. Ha igen, melyek ezek a tevékenységek?

- horgászat
- vadászat
- nevezetességek megtekintése
- lovas turisztika

- sportolás
- Egyéb...

13. Véleménye szerint mennyiben járul hozzá a vidék fejlődéséhez a turisztikai lehetőségek kiaknázása?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

14. Véleménye szerint a turizmus és a vidékfejlesztés érdekei megegyeznek?

Igen – Nem - Egyéb...

15. Kérem értékelje a véleménye alapján a hazai vidéki turisztikai lehetőségeket!

1 (Elfogadható)

2

3

4

5 (Kiváló)

16. Mit gondol, a vidékfejlesztésen belül kellő mértékben fejlesztik a turisztikai lehetőségeket is?

Igen – Nem - Talán

17. Ha értékelnie kellene egy skálán a hazai vidéki turisztikai vonzerejét az egyéb lehetőségekhez (pl. külföldi utazáshoz) képest, milyen minősítést adna rá?

- 5 (kiváló)
- 4 (jó)
- 3 (közepes)
- 2 (elégséges)

- 1 (nem megfelelő)
- Egyéb...

18. Ön szerint melyek azok a területek és szolgáltatások, amelyek fejlesztést igényelnek?

19. Véleménye szerint a turisztikai ágazat fejlesztése elősegíti -e a vidék élhetőségét az ottani lakosok, illetve szolgáltatók részére?

Igen

Nem

Talán

2. Mélyinterjú

- Kérném röviden meséljen magáról.

- György Sándornak hívnak. Tarpán élek, és a felsőfokú tanulmányaim kivételével az egész életemet ezen a településen töltöttem el. Nős vagyok, három gyerek édesapja. Mezőgazdasággal foglalkozom főállásban, emellett falusi szálláshelyet is üzemeltetek a településen.

- Milyen kötődése van a településhez?

- A családom több generációra visszamenőleg szintén ezen a településen élt, így elmondhatom azt, hogy tősgyökeres Tarpaiak vagyunk. Szeretek itt élni, mert egy kis településről beszélünk, ahol mindenki ismer mindenkit.

- Milyen a helyi lakosság nagysága, milyen a korosztályok megoszlása?

- Vegyes összetételűnek mondható, 2032 fő jelenleg a regisztrált lakosok száma. A középkorú és az idősebb korosztályt jelenti ez nagyobb mértékben, míg a fiatalok sajnos kevesebben vannak. Ennek oka lehet az, hogy a környék munkalehetőségei a mezőgazdaságon kívül inkább csak a közelebb fekvő városokban állnak rendelkezésre, ezért sokan a tanulmányaik befejezése után már nem jönnek vissza a településre

- Milyenek a lakosok munkalehetőségei ezen a vidéken?

- A tősgyökeres Tarpaiak legnagyobb része mezőgazdasággal foglalkozik, és kisebb-nagyobb területeken szántóföldi növénytermesztést, illetve hagyományosan gyümölcstermesztést folytat. Emellett még néhány család foglalkozik turizmussal is, de ezeken kívül a más munkalehetőség nem nagyon adódik a környéken, csak a távolabb fekvő városokban.

- Melyek a település helyi sajátosságai, mik az ismertebb nevezetességei?

- A település már régről ismert, hiszem a Rákóczi szabadságharchoz kötődően Esze Tamás, a talpasok vezére is tarpai származású volt. A település a Tisza mellett található meg, illetve ismert még a határ mellett fekvő Tarpai-hegy is. Nagyon sok hagyományos táj jellegű építészeti vonást magán viselő épület található meg a településen. Hagyományos parasztházak, malom Ezek mellett fontos dolog az itt lakók életében a hagyományörzés, és az olyan helyi előállítású termékek, mint például a tarpai szilvalekvár és a szilvapálinka országos ismertségre is szert tettek.

- Mióta létezik a falusi turizmus, mint tevékenység Tarpán?

- A turizmus mindig részét képezte a település életének, hiszen a vidék adottságai, a Szatmár-Beregi tájvédelmi körzet szépsége, a védett területen élő ritka növények és állatok (kockásliliom, pannon gyík) egyedisége és sokfélesége, a helyi kézműves termékek és persze a Tisza folyó nyújtottak kikapcsolódási lehetőségek, valamint a népművészeti és építészeti fennmaradt nevezetességek mindig is vonzották a látogatókat. Ehhez kapcsolódik még az időközben folyamatos fejlesztések során kialakuló kikapcsolódási és sportolási lehetőségek széleskörének köszönhetően az is, hogy az aktív kikapcsolódásra vágyók is megtalálják itt a számításukat. Túrázni, kerékpározni, horgászni és vadászni egyaránt sokan jönnek el ide.

- Hogyan viszonyulnak az itt lakók a turisták jelenlétéhez?

- Mint azt már említettem, állandóan jelen voltak a kirándulók a településen minden időben, ezért hozzászórtak az itteni lakosok az idegenek jelenlétéhez. A turisztikai pályázatoknak és fejlesztéseknek köszönhetően egyre többen vették ki a részüket abból, hogy szálláshelyet vagy különböző programokat biztosítsanak számukra, emiatt nem újkeletű dolog a turisták jelenléte nálunk.

- Mennyire nyitott a közösség az új dolgokra, a változásokra?

- A közösség és az itt élő emberek haladó szelleműek amellet, hogy igyekeznek megőrizni az évszázadok során kialakult hagyományokat, és ennek következtében nyitottak az újdonságok befogadására. Amennyiben azok nem változtatják meg nagyobb mértékben a kialakult környezetet, nem zavarja őket. Nyilvánvalóan a turizmus is egy időszakos dolog, a nyári főszezonon kívül tavasszal és ősszel, sőt már a lehetőségeknek köszönhetően télen is vannak turisták nálunk. Számuk hektikusan változik.

- A falusi turizmusban résztvevő helyiek kiegészítő tevékenységként végzik azt, vagy pedig főállásban látják vendégül az ide látogatókat?

- Általában az itt élőknek a fő bevételi forrása a mezőgazdaság, és csak kiegészítő tevékenységként, családi vállalkozásban foglalkoznak még turizmussal is a helyi lakosok. Nagyon sokan főállással is rendelkeznek, és mellette csinálják tevékenységüket. Természetesen van, olyan is, aki főállásban ezen a területen dolgozik. Véleményem szerint ez azért van így, mert a turisták jelenléte a településen csak időszakos és nem olyan nagy létszámú, hogy egészében el tudjon tartani egy családot. Viszont éppen ez adja a település vonzerőjét, hogy békés, nyugodt környezetet kínál az idelátogatóknak, és nem jellemző a zsúfoltság sem.

- Vannak-e olyan vendéglátók a településen, akik nem csak szálláshelyet, hanem egyéb szolgáltatásokat, programokat is kínálnak a vendégeiknek?

- Természetesen minden szálláshelyet biztosító igyekszik úgymond megfogni a vendégeket, és ezt csak úgy lehetséges, hogy egyéb lehetőségeket is kínál számukra. Ilyenek például a hagyományos disznótoros programok, a szilvalekvár főzés, a lovaglás, gasztronómiai élmények. Például a tarpai hegyen létrejött és működik egy helyi borászat is. Természetesen a Tisza kínálta lehetőségek, valamint a sportolási lehetőségek egyaránt megtalálhatók szinte minden szolgáltató kínálati palettáján.

- Milyen a visszatérő vendégek aránya?

- Mind a saját tapasztalataim alapján, mind pedig az ezzel foglalkozó ismerősök elmondása alapján ki lehet jelenteni azt, hogy egyre nagyobb arányban vannak az ide látogatók között a visszatérő vendégek is. Ők általában hetente néhány napot kifejezetten nálunk szeretnének eltölteni. Azt is hozzá kell tennem, hogy a visszatérő vendégek hírért viszik Tarpának, és sokszor hoznak magukkal újabb vendégeket is, akik szintén szeretnék megismerni a települést és a környezetét.

- Hirdetik-e a szálláshelyeket és a szolgáltatásaikat, és ha igen, milyen módon?

- Amint azt elmondtam, nagyon sok a visszatérő vendég, és ők tudatosan, illetve úgymond szájhagyomány által terjesztve viszik hírünket az országban. Elmondhatom azt is, hogy a világban, mert néhány külföldi is szokott érkezni hozzánk... A szolgáltatók lehetőségek szerint internetes felületen hirdet, turisztikai oldalakon. Mindenki próbálja szélesebb körben megismertetni magát és a szolgáltatásait.

- Milyen a kulturális, közösségi élete a településnek?

- A közösségi életéről elmondható az, hogy az emberek összetartók, és igyekeznek mindent megtenni a település érdekében. A helyi óvoda és iskola a hagyományos oktatás mellett folyamatosan olyan kiegészítő programokat próbál kínálni a gyerekeknek, amelyek segítségével játékos formában is képesek tanulni. Minden évben szokott falunap és bál megrendezésre kerülni a településen.

- Milyen a rendelkezésre álló források kihasználtsága?

- A település elsődleges vonzerőjét az ismerettség kívül az is biztosítja, hogy határmenti, úgymond eldugott vidéken található, távol a város zajától, gyönyörű szép természeti környezetben. A Tisza nyújtotta pihenési, sportolási lehetőségek sokszor az ott kikapcsolódó embereket is arra buzdítják, hogy legalább egy napos kirándulás tegyenek a tarpai nevezetességek a megtekintése és a helyi jellegzetes ételek és italok megkóstolásának beiktatásával a faluba. Emellett a látogatók szinte kivétel nélkül vásárolnak is mind a lekvárból, mind a pálinkából, mind az egyéb helyi specialitásokból, amelyek egyedi íze és minősége nemcsak a gasztroturisták számára jelent vonzerőt.

- Szezonális események kerülnek -e megtartásra a településen? Ha igen, van -e vendégcsalogató hatásuk?

- A szezonális események a településen mindig az évszakhoz köthető mezőgazdasági munkákkal vannak összefüggésben. A szilva érésének idején a lekvár készítés sok érdeklődőt vonz. Nyár elején a kérész rajzásakor sokan jönnek le a Tiszához, hogy részesei legyenek ennek a ritkán látható és egyedi természeti eseménynek. A téli disznóvágások szintén olyan események, amelynek megvannak a maguk kedvelői. A falunapok inkább csak a helyi és a környékbeli települések lakóinak szóló programok, de már ezen is nagy számban szoktak megjelenni a turisták.

- Mikor van a legnagyobb kihasználtsága a helyi szálláshelyeknek?

- Természetesen a nyári időszak a legzsúfoltabb. Emellett tavasszal és ősszel, valamint a hosszú hétvégék alkalmával vannak a legtöbb foglalások. Télen általában inkább a vadászni járó vendégek részéről a nagyobb érdeklődés. A vendég éjszakák hossza változó, az egyetlen éjszakától a teljes hetes foglalásokig mindenfélét megtalálhatunk. Általánosságban elmondhatóval az, hogy a három-négy napos itt tartózkodás az átlagosan jellemző.

- Mennyiben járul hozzá a település bevételeinek növeléséhez, ezáltal a vidék fejlődéséhez a helyi turizmus?

- Természetesen a turisták által elköltött pénz jelentős mértékben hozzájárul az önkormányzat bevételeihez. Nem csak a szálláshelyek kapcsán mérhető a bevételek növekedése, hanem például a turisták igényeinek kiszolgálása céljából a falunapon, és a nyári időszakban megjelennek a vásárolók, akik a portékájuk értékesítése érdekében nagyobb összegeket is képesek kiadni azért, hogy helyet kapjanak az adott eseményen, illetve helyszínen. A turisztikai szezonban a helyi bolt és pékség bevételeiben is a megugrik forgalom. Ez közvetve az iparűzési adó szempontjából sem hátrányos a település szemszögéből, és hozzájárul a fejlődéshez is.

- Miben látja a fejlődés lehetőségét?

- Véleményem szerint a fejlődés turisztikai szempontból leginkább azt jelenti, hogy a meglévő műemlékek restaurálásával, az állapotuk megőrzésével biztosítják annak hosszú távú fennmaradását, elősegítve a fenntartható fejlődést. A meglévő programok és szálláshelyek elegendő érdeklődőt és turistát jelentenek a településnek, de a fő vonzerőjét még mindig az a csendes és nyugat környezet jelenti, amit kínál a település az ide látogatók számára. Ezért nagyobb fejlesztések ilyen téren nem feltétlenül szükségesek.

- A helyi kézműves és gasztronómiai termékek szélesebb körben történő megismertetésére lehetséges lenne egy új, néhány napos programsorozat szervezése megfelelő marketinggel társulva, ami szintén sok turistát vonzhatna ide. A fejlesztés leginkább azt gondolom, hogy a környékbeli infrastruktúra területén szükséges. Vagyis az utak állapotának javítása, esetleg a határ miatt meggyengült mobilhálózati térerő fejlesztése lenne itt elsősorban szükséges.

- Milyen tervezett helyi fejlesztések ismertek?

- Az önkormányzat nagyobb mértékű turisztikai beruházást jelenleg nem szeretne eszközölni, hanem a meglévő szolgáltatások fenntartása, és mint említettem, az infrastruktúra fejlesztése az elsődleges cél.

- Véleménye szerint a vidéki turisztika milyen mértékben járul hozzá a vidékfejlesztéshez?

- Azt gondolom, hogy szinte kizárólag a turizmus által lehet önálló fejlődést elérni olyan vidéken, ahol nem folyik ipari tevékenység. Pályázati források csak korlátozottan állnak rendelkezésre, és azok is csak bizonyos fejlesztési célok érdekében vannak kiírva. Tehát egyértelmű igen, nagy mértékben a válaszom a kérdésre.

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: CZIRA GÁBOR
A Hallgató Neptun kódja: FFOU40
A dolgozat címe: A vidéki turizmus szerepének megítélése a vidék fejlődésében
A megjelenés éve: 2021
A konzulens intézetének neve: Vidékfejlesztés és Fenntartható Gazdaság Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Vidék- és Területfejlesztési Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

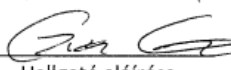
Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után

nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2021 év április hó 29 nap


Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

NYILATKOZAT

CZIDA GÁBOR (név) (hallgató Neptun azonosítója: FFOVHO)
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő
védelemre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem³

Kelt: 2024 év 04 hó 29 nap


belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.